

Izhaja vsak petek. Izdaja Časopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26, tel. 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1000 din ali 5,5 am. dolarja. Bančni račun 602-70-1-181. Prilogo »Uradni vestnik okraja Koper« prejema naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

Iz vsebine

Nenavadna diplomatska gesta
Carina — humanost — naš
ugled v svetu
Kako je z odkupom kmetijskih
pridelkov
Se je čas za jesensko setev
Ne morejo se zediniti
Avgust Cernigoj 60-letnik
Ob občnih zbiorih Svobod
in PD
Nove knjige in revije
In še bomo praznovali
Bistrijo se vede na Postojnskem
Jedilnik šolskega otroka
Pred dograditvijo prve etape
operativne obale
Predkongresni obračun
Naslov prvaka je že oddan
Barba Vane pravi...

ZADOVOLJIV RAZVOJ KOMASACIJE NA OBALNEM PODROČJU

2 naglimi koraki po poti napredka

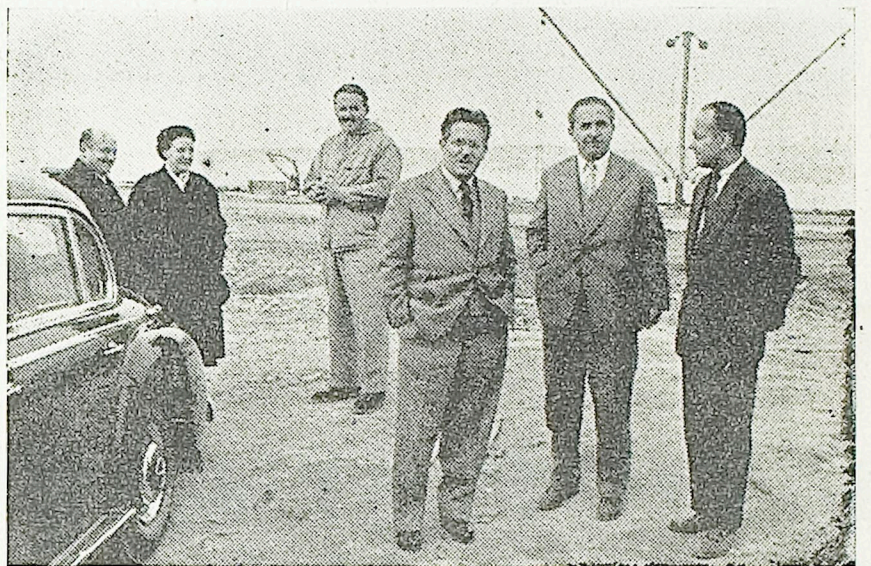
Pisali smo že o komasaciji zemljišč v koprski okolici. Združevanje doslej razdrobljenih kosov obdelovalne zemlje v večje komplekse bo omogočilo naprednejšo obdelavo te zemlje in seveda ve-

liko večji hektarski donos ustreznih poljedelskih in vrtnih kultur, ki so za to področje najbolj primerne.

Našim ljudem sprva ni bilo popolnoma jasno, kaj hočemo s to komasacijo pravzaprav doseči. Na zborih volivcev v tej akciji združevanja sedanjih površin v enovito polje, kjer se bodo lahko daleč bolj racionalno in uspešno pri kmetovanju uporabljali najnovejši dosežki agrarne tehnike, pa je bil gospodarni namen tega združevanja podrobno pojasnjen.

Na teh zbiorih v Ankaranu, Dekanih in v Bertokih pri Kopru so udeleženci komasacije izvolili svoja odbora v Vanganelu in v Bertokih: prvi za dolino Badaševice in drugi za rižansko področje.

Izvoljena odbora zastopata interese udeležencev napram komasacijski komisiji, ki je oblastveni organ ObLO Koper, po drugi strani pa prenašata sklepe in naloge te komisije na udeležence te akcije. Hkrati z odbori so bili izvoljeni tudi cenilci — člani dveh cenilnih komisij, ki zdaj sodelujeta s cenitvijo pri urejanju lastninskih vprašanj. Tako cenilni komisiji pravkar opravljata grobo orientacijsko cenitev vrednosti zemlje v osmih razredih med najboljšo in najslabšo. Vrednost teh razredov je (Nadaljevanje na 2. str.)

Minuli teden se je mudil v Kopru podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj s soprogo. S sekretarjem OK ZK Albertom Jakopičem-Kajtiminom in predsednikom OLO Albinom Dujcem je obiskal tudi gradbišče novega koprškega pristanišča. Na sliki tovariš Kardelj s soprogo Pepco v razgovoru s tovarišem Dujcem in Kajtiminom ter graditelji pristanišča. Več o novem pristanišču preberite na 9. strani današnje številke

PRED OBČINSKIMI KONFERENCAMI SZDL

Več povezave

Nedavne volitve vodstev osnovnih organizacij SZDL so nedvomno potrdile, da z našo gospodarsko rastjo raste tudi politična zavest naših delovnih ljudi. Vedno večje je število članov Socialistične zveze, ki aktivno sodelujejo pri graditvi lepše prihodnosti na vseh področjih življenja, posebno pa v organih družbenega in delavskega upravljanja. To nam govori, da smo na pravi poti in da je treba še okrepiti naša prizadevanja za vključevanje vseh članov v splošno družbeno dogajanje.

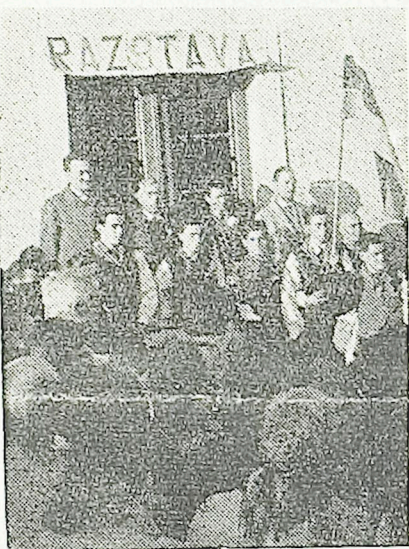
Nekateri odbori SZDL so to vprašanje podcenjevali; kar spomnimo se, da se nekateri v svoji mandatni dobi niso niti konstituirali. Več pa je bilo primerov, da ti sicer postavljeni odbori osnovnih organizacij SZDL niso našli prave vsebine dela in so se ukvarjali največ le z organizacijskimi in tehničnimi vprašanji; še to delo pa je imelo le kampanjski značaj.

V tem pogledu je bilo čutili tudi premajhno pomoč občinskega odbora SZDL področnim osnovnim organizacijam, čeprav je ta v svojem delu sicer dosegel dokajšen napredek, ki se je kazal pri uspešnem reševanju vrste pomembnih nalog. Največja napaka je bila v tem, da je to delo teklo preveč centralistično, mimo osnovnih organizacij in njihovih odborov.

Graditev in osamosvajanje osnovnih organizacij SZDL bi bila potemtakem poglavitna naloga novega občinskega odbora SZDL. Spodbuditi bo treba zlasti odbore v večjih središčih po občini, da bodo bolj prizadevni in da bodo bolj sodelovali pri reševanju vseh družbeno-političnih, gospodarskih, kulturnih in socialnih vprašanj na svojem področju. V to sodelovanje je treba pritegniti čim več članstva SZDL. Z neposrednim stikom navzdol bo novi občinski odbor SZDL lahko vplival na dejavnost posameznih osnovnih organizacij in s tem krepi njihovo družbeno vlogo in pripomogel k uspešnemu uveljavljanju organizacije kot celote in njenih posameznih članov še posebej.

Po občini je že precej primerov take aktivnosti SZDL. Lep primer so zlasti Hrvatini, kjer člani Socialistične zveze zelo aktivno sodelujejo pri reševanju svojih komunalnih problemov, dalje primer IV. mestne četrti v Kopru, kjer je Socialistična zveza pravilno dojela pomen stanovanjske skupnosti in jo zato vztrajno gradi in obrača v svoj prid za izboljšanje življenjskih pogojev vsega prebivalstva.

KAREL ŠTRUKELJ

V Ravnju nad Piranom so v nedeljo slovesno odprli tradicionalni vsakoletni Kmečki praznik, ki traja ves teden. Več o tem na 7. strani

Oživljena politična dejavnost

Po vseh občinah koprškega okraja so že tudi v osnovnih organizacijah Zveze komunistov končali s pripravami in začeli s temeljitim proučevanjem gradiva VII. kongresa in posebej programa jugoslovanskih komunistov. V Kopru je bil uvod v to obsežno politično akcijo minuli ponedeljek, ko je v veliki dvorani koprške gledališke hiše član Izvršnega komiteja CK ZKS Boris Ziherl govoril o pomenu programa za splošno stvar delavskega razreda ne samo pri nas, marveč v vsem svetu.

Razen tega študija, ki je obvezen za vse člane osnovnih organizacij ZK, pa so po okraju še drugi številni seminarji in tečaji. Tako je v Kopru v ponedeljek začel z rednimi 14-dnevnimi seminarji za člane delavskih svetov in upravnih odborov podjetij iz vse Primorske Zavod za izobraževanje v delavskem in družbenem upravljanju pri Okrajnem odboru SZDL Koper. V kratkem bo začela s predavanji za svoje udeležence tudi Politična šola Okrajnega komiteja ZK v Kopru, o kateri smo že pisali.

Uvodno predavanje v proučevanje gradiva VII. kongresa in posebej programa ZKJ na Koprskem na najširši osnovi je imel minuli ponedeljek zvečer v koprskem gledališču član Izvršnega komiteja CK ZKS Boris Ziherl

POSVET PREDSTAVNIKOV GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ PIRANSKE OBČINE

Vse sile za povečanje storilnosti dela

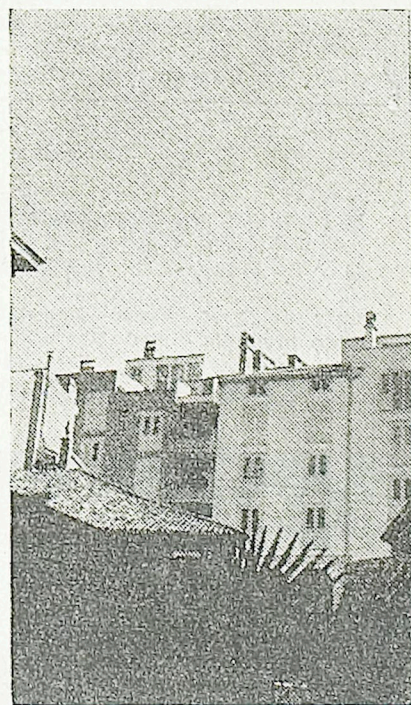
V ponedeljek popoldne so se v Piranu zbrali predstavniki vseh gospodarskih organizacij občine, da skupno pretrijejo uspehe in pomanjkljivosti, zabeležene v prvih devetih mesecih tekočega leta, kontrolirajo izpolnjevanje letnega plana in se pogovorijo o predlogih za plan za leto 1959. Posvet je vodil podpredsednik ObLO Piran tov. Jakob Draksler.

Iz podatkov, ki jih je na izredno pregleden način zbral in podal oddelček za plan in statistiko pri ObLO Piran, je razvidno, da je plan v občinskem merilu malenkost zaostal, da pa so vsi pogoji, da bo do konca leta izpolnjen stoodstotno, kajti za nekatera podjetja nastopa šele sedaj »sezona«.

To so predvsem trgovska podjetja (katerih posluje na področju občine 9), dalje nekatera obrtna podjetja, med njimi predvsem »Začimbax«, in pa kmetijska posestva in zadrage. V industriji zastaja trenutno za planom samo tovarna mila, najboljše pa ga izpopolnjujejo soline. Tudi rudnik

v Sečoveljah je že do konca septembra skoraj izpolnil letni plan in ga bo do konca leta presegel predvidoma za 40 %.

Da je piranska občina izrazito obmorsko turistično področje, je razvidno tudi iz dejstva, da je gostinstvo kot celota izpolnilo letni plan v devetih mesecih oziroma v času letne sezone in v tem času doseglo tudi 26 % večjo realizacijo kot lani, ko je bilo tudi izredno ugodno turistično leto. Med gostišči je na prvem mestu gostišče »Pri treh vdovah« v Piranu, čigar kolektiv je že do konca septembra presegel letni plan za več kot 45 %, do konca leta pa računajo, da bodo ta uspeh še precej izboljšali. Zelo uspešni sta bili tudi gostišči »Na klancu« v Jerneju in »Na obali« v Piranu, največjo storilnost pa je pokazalo gostišče »Na postaji« v Luciji, ki je doseglo v prvih 9 mesecih 655.000 — din narodnega dohodka na posameznega svojega zaposlenega. (Nadaljevanje in konec na 4. strani)

V nove koprške stanovanjske bloke na Belvederu (na sliki) se te dni vseljujejo presrečni stanovalci — spet je stanovanjska kriza za nekaj vročih primerov omiljena

Takoj so zastavili

V ponedeljek je bila v Bukovju pri Postojni prva seja novoizvoljenega združnega sveta kmetijske zadrage Bukovje, ki je izvolil za svojega predsednika Antona Požarja iz Belskega. Seji sta prisostvovala tudi predsednik OZZ Koper Franc Kralj in strokovni tajnik OZZ dr. Fran Juriševič. Tovariš Kralj je po poročilu upravnega odbora zadrage, ki je med drugim omenilo, da je ta kmetijska zadruga v letošnjem letu do 1. oktobra s skrbnim gospodarjenjem ostvarila več kot 1.600.000 dinarjev dobička, obrazložil pristojnosti novih organov upravljanja zadrug, pristojnosti občnega zbora, združnega sveta in upravnika.

V razpravi so predvsem obravnavali priprave za temeljito izdelavo programa kmetijske zadrage glede na perspektivni plan razvoja kmetijstva, sodelovanje med zadrugami, formiranje skupnega sklada za potrebe sosedskih zadrug, nujnost nabave novih kmetijskih strojev, uspešnejše razvijanje sodelovanja med proizvajalci in zadrugo in izvolili devetčlanski upravni odbor kmetijske zadrage.

Pričakovati je, da bodo novoizvoljeni člani združnega sveta in upravnega odbora temeljito prišli za delo, saj je problemov petih vasi, ki spadajo z 240 člani v delokrog njihove zadrage, vedno dovolj.

Sklic seje OLO Koper

Na podlagi 46. člena Statuta okraja Koper

sklicujem

8. skupno sejo Okrajnega ljudskega odbora Koper, ki bo v sredo, 12. novembra 1958, v mali dvorani gledališča v Kopru.

Začetek seje ob 9.30 uri. Predlog dnevnega reda bo odbornikom poslan naknadno.

Predsednik OLO Albin Dujc, l. r.

Sprejem POSVETU

Sovjetsko opozorilo Italiji

Sovjetsko zunanje ministrstvo je poslalo italijanski vladi protest in opozorilo zaradi raketnih oporišč, ki jih je Italija odstopila na svojem ozemlju za potrebe Atlantskega pakta.

Konferenca v Ženevi

Minuli teden se je začela v Ženevi tako imenovana atomska konferenca, na kateri bodo udeleženci razpravljali o razorožitvi in o prenehanju jedrskih poskusov. Sprva so bile na konferenci samo tri velike atomske sile (ZDA, Velika Britanija in Sovjetska zveza), zdaj pa se prijavljajo še delegacije drugih držav. Vse nosijo s seboj zahtevo po takojšnjem prenehanju atomskih poskusov. V skandinavskih državah so zaradi pogostih jedrskih eksplozij močno zaskrbljeni, ker se je zelo povečala stopnja radioaktivnosti v ozračju.

Kriza KD na Siciliji

Italijani imajo spet svojo senzacijo: demokristjanski poslanec na Siciliji Milazzo se je uprl vodstvu stranke in sestavil novo sicilsko vlado. Ta je sestavljena iz

najbolj pestre zbirke političnih desidentov in karieristov. Bila naj bi tako imenovana upravna ali uradniška vlada, dokler se ne bi stanje kako razčistilo. Zaradi sicilskih dogodkov je nastalo v Rimu precejšnje razburjenje, ker se zaradi rastočih tendenc po avtonomnosti v Italiji bojijo, da bi bila okrnjena njihova osrednja oblast in bi prišli v neprijeten položaj posebno zaradi manjšin.

CARINA — HUMANOST — NAŠ UGLED V SVETU

Sveti Birokracij in harmonika

Iz podjetja TOPOL v Ilirski Bistrici nam pišejo:

V našem podjetju je zaposlen popolnoma slep invalid. Od Mednarodnega Rdečega križa v Ženevi je bil pred časom obveščen, da mu je ta svetovna karitativna organizacija preko Centralnega odbora Rdečega križa Jugoslavije poslala v dar klavirsko harmoniko.

Naš slepi invalid je bil darila zelo vesel in ga je komaj pričakoval. Vendar pa se je veselil prekmalu, kajti vmes je posegel sveti Birokracij v podobi carine. CORKJ je namreč obvestil invalida, da je dal nalog carini, naj ta že prispelo harmoniko odpremi neposredno na njegov naslov, ker sam ni mogel doseči oprostitve carine. Ta se je namreč postavila na stališče, da so carine oproščeni samo predmeti, ki so dijo v neposredno dejavnost Rdečega križa, ne pa tudi darila, namenjena neagovnim članom.

Obdarovanec je že 14. avgusta letos urgiral pri carini rešitev zadeve. Na svojo prošnjo je prejel odgovor, da mu harmonika ni bila poslana, ker je carina zahtevala od pošiljatelja, naj pri švicarski pošti spremeni naslov prejemnika, kar pa seveda Mednarodni komite RK v Ženevi ni hotel napraviti.

Medtem se je Centralni odbor RK Jugoslavije pozanimal pri carini, koliko znaša carinska pristojbina za uvoz te harmonike in obvestil Mednarodni komite RK v Ženevi (naj tudi tam vedo za ta postopek naše carinske birokracije), da je treba za uvoz har-

monike plačati 50.000 dinarjev! Iz Ženeve so odgovorili, da so pripravljeni plačati carino do dveh tisoč dinarjev, kolikor pa bi bila ta večja, naj jim harmoniko vrnemo. Z istim dopisom je Centralni odbor RKJ obdarovanca obvestil, da je primoran zaradi navedenih zaprek harmoniko vrniti v Švico, ker sam ne more plačati tolikšne carine.

Zadeva še zdaj ni rešena. Upamo pa, da bosta zdrava pamet in dobra volja opravila svoje ter omehčala koga, ki lahko ukaže tudi birokratom, kajti obdarovanec z vsa pravico čaka na ugodno rešitev zadeve. Dušan Duje

ve našega nadaljnjega razvoja in pa naloge, ki jih kot komunisti moramo izpolnjevati, da bi v našem sodobnem družbenem kretanju mogli ostvariti socialistične tendence, ki se uveljavljajo v boju z nasprotnimi za- državnimi, konservativnimi in reakcionarnimi tendencami.

Ko je govoril tov. Zihler o zgodovini dosedanjih dveh programov naše Partije, je ugotovil, da sta bila le-ta izraz našega dozorevanja in izraz do- ločenih posebnosti obdobja, v katerih sta nastala. O sedanjem programu, sprejetem na VII. kongresu ZKJ, pa je med drugim dejal, da bo končno besedo o pravilnosti njegovih postavk, kakor še vedno v zgodovini, izrekla samo družbena praksa, vstevši našo revolucionarno prakso. Za nas komu- niste je to dokument naših izkušenj in naše vednosti o sodobnem druž- benem dogajanju ter o nalogah, ki izhajajo iz tega sodobnega družbene- ga dogajanja. Za nas je ta program akcija za bodočnost.

Naš novi program se ne spušta v dognanja, v raziskovanje tistega, kar je za nas komuniste že dokazano, kar so dokazali že Marx, Engels in Lenin. Zato naš program nima posebnega uvoda v marxizem, marveč začenja z analizo stanja, v katerem živimo in delamo, in pa tistih zgodovinskih okoliščin, ki so do tega stanja pripel- jale. Dognanja o zakonitosti družbe- nega kretanja, kar sta odkrila že Marx in Engels, in pa dognanja o osnovnih zakonitostih imperializ- ma, ki jih je postavil Lenin, naš pro- gram kratkoma predpostavlja. Zato so brezpredmetne obtožbe kritikov našega programa, češ da ne posveča dovolj pozornosti razrednemu boju, imperializmu in njegovim nasprot- jem. Naš program je po svojih idej- nih osnovah materialističen in di- alektičen, saj v celoti izhaja iz spe- cifičnosti našega časa.

Tovariš Zihler je dejal, da je naš program odstranil pomanjkljivosti in enostranost prejšnjih programov. Vse- buje celo vrsto teoretičnih postavk, ki smo se jih jugoslovanski komu- nisti zaradi zastarelosti poprejšnjih po- stavk živo lotili v vsej njihovi so- dobni konkretnosti.

Ko je tovariš Zihler obširneje go- voril o očitkih z Vzhoda, češ da je naš program revizionističen, je jasno opredelil pojem revizionizma ter pri- tem pokazal na konkretne primere dejanskega revizionizma, katerega ti- pična predstavnik sta bila n. pr. Bernstein in zlasti Stalin.

Svoje tehtno izvajanje je predava- telj zaključil z mislijo, da je naš program znanstveni dokument, ki mu služijo za izhodišče vse bogate pri- dobivne marxistične misli. Za nas marxiste je družbena praksa najvaž- nejši kriterij in naša dolžnost je, da z zavestno akcijo pokažemo pravi- lost ocen našega programa, kolikor te ocene zadevajo sile in sposobnosti ZK kot najbolj zavestnega subjektiv- nega činitelja v naši sodobni zgo- do- vini.

Volitve v ZDA

V ZDA so minuli torek volili nove senatorje in člane predstav- niške zbornice in pa guvernerje v 32 zveznih državah. Razvnel se je zagrižen boj med demokrati in vladajočimi republikanci. Dose- danji podatki kažejo, da bodo de- demokrati tudi vnaprej obdržali svojo večino v senatu.

Gonja Vzhoda proti Jugoslaviji

Po vsem vzhodnem svetu se nadaljuje gonja proti jugoslo- vanskemu »revizionizmu«. V ta namen so spet začeli spuščati v svet zlagane vesti o naši državi in njeni politiki. Posebno aktiv- no se udeležujejo na tem pod- ročju Kitajci, ki na izredno pri- mitiven način maliciozno kar na de- beloto našo stvarnost, posebno o naši zunanji politiki. Na nedav- nem kongresu danske Komuni- stične partije je sovjetski delegat prav tako napadel našo državo, da vodi prokapitalistično politiko v korist zahodnega sveta. Kaže, da so na Vzhodu zašli s svojo po- litiko in skonstruiranimi argu- menti proti Jugoslaviji v slepo ulico in zdaj samo še na pamet ponavljajo izmišljotine, ki jim več noben pameten človek ne verja- me. Vsekakor bodo prihodnje iz- kušnje veliko bolj grenke zanje, kot pa so bile pretekle.

O komasaciji

(Nadaljevanje s 1. str.)

Ile relativna in služi samo za ori- entacijsko osnovo pri kasnejši podrobni delitvi zemljiškega skla- da na komasacijskem območju.

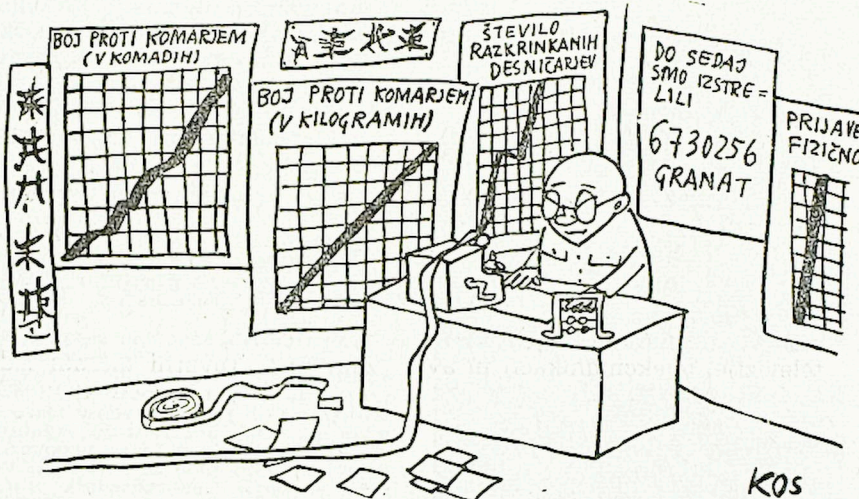
Sredi prejšnjega meseca so do- bili udeleženci komasacije — lastniki, upravitelji in skrbniki zemljišč na njenem območju — v Geodetskem zavodu v Kopru na vpogled elaborat o obstoječem zemljiškem stanju v katastrski občini Ankanar. Iz elaborata so prizadeali udeleženci lahko raz- brali, če se vpisano stanje sklada z njihovimi dokumenti o last- ništvu. Pri tem je prišlo na dan, da ima komaj 35 lastnikov od približno 80, kolikor je vseh na tem območju, urejena lastninska razmerja. Med ostalimi je nekaj takih, ki še nimajo urejenega za- puščenjskega prepisa, drugi spet nimajo še knjiženih kupoprodaj- nih pogodb za zemljišča, nekateri pa uživajo brez urejenih pravic zemljo splošnega ljudskega pre- moženja ali pa zemljišča in po- sloplja odseljenih optantov. Prav tako je bilo pri tem ugotovljeno, da mnogi uživalci take zemlje zelo slabo in le deloma obdelu- jejo te površine in da od njih ne plačujejo nobenega davka — prav med temi pa je bilo tudi največ nasprotnikov komasacije.

Komasacijska komisija bo vse take primere podrobno proučila in na podlagi zakonitih določil razčistila lastninske in najemu- ške odnose.

Trenutno imajo udeleženci na vpogled elaborat o zemljiškem stanju v katastrski občini Mare- zige, v pripravi pa so še elabo- rati za katastrske občine Dekani, Škofije in Lazaret.

Ureja uredniški odbor — Odgovorn- urednik Rastko Bradak — Tiska tiskarna CZP »Primorski tisk«, Koper

NOVA OBLIKA BOJA PROTI »REVIZIONIZMU«

... Če poberemo torej vsak mesec z njihovih ladij po dva Jugoslovana, ne bo potem čez sedem sto osem tisoč tri sto trinideset let nobenega jugoslovanskega revizionista več!

NAŠ ZUNANJEPOLITIČNI KOMETAR

Nenavadna diplomatska gesta

Odkar je pred časom Zahodna Nemčija prekinila diplomatske odno- šaje z našo državo, je že večkrat tu- di uradno izrekla svoje obžalovanje

zaradi tega nepremišljenega akta in tudi stvarni odnosi med obema deže- lama se niso bistveno spremenili. Ukinitve diplomatskih predstavništ- v in prav nič ovirala trgovinskih in drugih stikov, ki so se razvijali ne- moteno naprej preko konzularnih zastopništev ali v neposrednih razgo- vorih med prizadetimi podjetji, tr- govci in podobno.

Spomnimo se, kako je pred nedav- nim javnost močno reagirala, ko je zahodnonemški zunanji minister Von Brentano izjavil na neki tiskovni konferenci, da zdaj ne pride v po- štev ponovna vzpostavitev diplomats- kih odnošajev med njegovo in našo državo. Na naše uradno vprašanje v tej zvezi je nemško zunanje minist- rstvo pohitelo in demantiralo zadevno vest nemške časopisne agencije.

V neki obliki pa se diplomatski sti- ki nadaljujejo tudi po prekinitvi. Za- stopanje nemških interesov v naši državi je prevzela Francija po svo- jem beograjskem veleposlaništvu. To zastopanje je te dni doletela v zgo- dovinu diplomacije zelo redka naloga. Naša država je namreč z Zahodno Nemčijo sklenila Konvencijo o social- nem zavarovanju še pred prekinitvijo diplomatskih odnošajev, zdaj pa je s posredništvom francoske diplomacije izmenjala z njo ratifikacijske doku- mente.

Sporazum o socialnem zavarovanju na human način ureja odnose, ki bodo tisočim ljudem omogočili in pripomogli do njihovih pravic iz tega zavarovanja. S sporazumom je prav tako zagotovljeno izplačilo dobočene- ga aktivnega salda našemu socialne- mu zavarovanju od strani nemškega,

kar je z izmenjavo ratifikacijskih dokumentov tega sporazuma postalo za Nemčijo obvezno. Gre za zadevo, ki se je vlekla že vsa leta po vojni; predvsem gre za našo zahtevo po iz- plačilu dajatev iz socialnega zavarova- nja Jugoslovancev, ki so pred in med vojno delali po nemških tovar- nah in taboriščih — bodisi kot pro- stovoljni ali pa le prisilni delavci.

Nadaljevanje dobrih stikov z za- hodnonemško državo, sodelovanje na vseh področjih (gospodarstvo, kul- tura, šport) in tudi po socialnih vpra- šanjih, kar jasno kaže tudi pravkar omenjeno dejanje — vse to glasno priča o tem, kako nepremišljeno je bilo politično prestižno dejanje, s ka- terim je zahodnonemška vlada pre- kinila diplomatske odnose z našo dr- žavo. Da so ti odnosi postavljeni na zdravo osnovo, da so potrebni in v interesu obeh evropskih držav, kaže že dejstvo, da se ti odnosi razvijajo naprej kljub prenehanju rednih di- plomatskih stikov, priča pa o tem še prav posebno omenjeni primeri za- menjave ratifikacijskih listin med- državne pogodbe — primer, ki je dal prav gotovo misliti nekaterim raz- gretim glavam v tujini, da spričo da- našnjega svetovnega položaja nobena država ne more ostati popolnoma izo- lirana od svoje bližnje ali daljne so- sede. Naj bo na gospodarskem, prav- nem, kulturnem, socialnem, promet- nem, športnem ali obščeloveškem po- dročju — nekeje se pri takih sosedah prav gotovo srečujejo in izpopolnju- jejo obojestranski interesi. Morda se bo kdo prav iz zgoraj navednega pri- mera kaj naučil in v skladu s svojim spoznanjem tudi koristno ukropal.

Pisali smo že, kako je ribolov v Italiji zaradi povampirjene trgovine zašel v slepo ulico. Slika kaže detajl o ureditvi ribjega trga. Na grosistični ribji trg v kraju Chioggia, kjer je središče italijanskega ribištva, je prispela nova pošiljka ulovljenih morskih rib. Postavljeni mešetar poslušajo trgovca, ki mu šepeta svojo ponudbo na uho. Pošiljko bo nato prepustil najboljšemu ponudniku — nekakšna dražba pod roko. Če pa riba ne gre v promet, kar se mnogokrat zgodi, ker ji umetno vzdržujejo ceno, tedaj ta riba pogosto pogosto nazaj v morje, ker se je med tem pokvarila

Kako je z odkupom kmetijskih pridelkov

To je bila osnovna tema nedavne sestanke, ki ga je organizirala Zadruga gozdarska in kmetijska poslovna zveza v Postojni. Udeleženci tega sestanka so med drugim ugotovili, da naj bi bil letošnji pridelek krompirja okrog 45 tisoč ton, tržnega viška pa okrog 7.000 ton. Do konca preteklega meseca je bilo odkupljenih približno 3.500 ton tržnih viškov krompirja, prav toliko pa ga je ostalo še pri proizvajalcih. Mnogo krompirja so na Postojnskem prodali mimo kmetijskih zadrug, kar velja predvsem za področje v neposredni bližini slovensko-hrvaške meje. V teh področjih so nekatere sindikalne podružnice z neposrednim odkupom pri proizvajalcih ustvarile neurejene kupno-prodajne odnose. Zanimiva je tudi ugotovitev, da kmetje raje pridelujejo krmo, ker lahko prodajo seno po 12 dinarjev in zavirajo proizvodnjo krompirja,

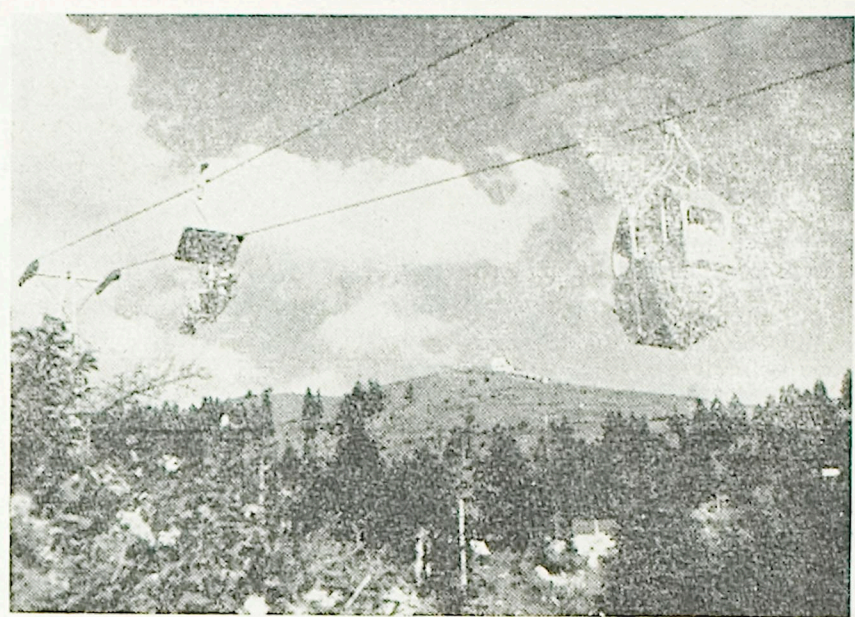
čeprav je njihovo področje predvideno kot osnovni preskrbovalni center za bodočo tovarno predelovanja krompirja v Prestranku. Menijo, da je gospodarsko bolj umestno, če sadijo lucerno, katere cena je 15 din za kg, kot pa krompir po 8 dinarjev.

Doslej odkupljeni krompir še ni bil vskladičen pri kmetih. Zato so ga nudili le tisti kmetje, ki imajo manjše količine, medtem ko večji še niso oddali svojih viškov. Vsekakor je v tej zvezi omeniti koristno priporočilo, naj bi že pred saditvijo krompirja s predpisi določili najnižjo z jamčeno odkupno ceno, ker bi se le na ta način lahko izognili vsem škodljivim pojavom naknadnega določanja cen in bi s tem tudi stimulirali proizvodnjo.

Skoraj dve tretjini jesenskih jabolok so že odkupili. Predvideno je bilo, da bodo letos kmetovalci

na področju te zveze pridelali okrog 2.000 ton jabolok in od teh za 1.200 ton tržnih viškov. Zanimivo je pri tem ugotoviti, da ponudba jabolok pri kmetijskih zadrugah ne krije povpraševanja, čeprav so odkupne cene zelo ugodne. Tako je odkupna cena visoko kvalitetnih jabolok 24 do 32 dinarjev, odkupna cena kvalitetnih jabolok I. sorte 20, II. sorte 14 in III. sorte 11 dinarjev, navadne vrste jabolok pa lahko kmetje prodajo zadrugam po 7 do 17 dinarjev. Glede zimskih jabolok je treba omeniti, da so jih letos pridelali okrog 2.500 ton in da je bilo njihovih viškov le okrog 600 ton. Kmetje so velike količine zimskih jabolok vskladiščili in čakajo nakupovalce mimo kmetijskih zadrug ter boljše odkupne cene. Vprašanje je le, če jim bo ta račun prinesel dobiček.

Zelja je premalo, da bi zadovoljili povpraševanje po njem. Imajo ga približno le 150 ton tržnega presežka in zadruga ga odkupujejo po 11 do 13,50 din za kg. Letošnja poletna suša pa je tako prizadejala nasade fižola, da je pridelake skromen in skoraj ne pride v poštev za odkup.

Zanimanje za žičnico na Kravcu nad Kamniško Bistrico, ki je začela obratovati 2. avgusta letos, je tudi v lepih jesenskih dnevih zelo veliko. Vsak dan prihajajo posamezniki ali skupine, da se z žičnico povzpnejo na Kravec in uživajo čudovito naravo v pestrih jesenskih barvah. Zlasti ob nedeljah je na spodnji in zgornji postaji žičnice nenavadno

živno. Od 2. avgusta do zdaj se je z žičnico popeljalo približno 73 tisoč izletnikov, kar presega celo pričakovanja, ki jih je ob zgraditvi imel investitor žičnice SAP-TURIST BIRO v Ljubljani.

SAP-TURIST BIRO pa gradi skupaj s podjetjem OBALNA PLOVBA v Kopru lično poslovalnico, o kateri bomo še pisali.

Za boljšo preskrbo s kruhom

V Piranu in Portorožu je — kdo bi si mislil — po sezoni več negodovanja zaradi preskrbe s kruhom kot v času najmočnejšega tujkega prometa. V Piranu je podjetje »Pekarne in slaščičarne« začasno ukinilo svojo poslovalnico na Rokovem trgu, ker jo ureja in popravlja, ni pa poskrbelo za drugo, vsaj zasilno prodajalnico; tako prihaja ob jutrih pred ostalima dvema prodajalnama (na Kardeljevem in na Prvomajskem trgu) do repov, prepiranja in prekanja, ko hočejo ljudje v naglici kupiti kruh, še predno gredo ali se odpeljejo v službo. V Portorožu pa sploh ni nobene prodajalne kruha, temveč ga malenkost (samo za malice) prodaja mlekarica, ostalo pa špecerijske trgovine, ki pa se odpro šele ob pol sedmih. Ljudje ne zabavljajo samo, temveč tudi dajejo predloge; celo na Svet za blagovni promet so jih že poslali. Po njihovem mnenju naj bi »Pekarne« za ta čas, ko je stara poslovalnica v popravilu, uredile neke v bližini zasilno prodajalno, ki bi prodajala kruh samo ob jutranjih urah. »Saj je dovolj čista miza in tehnika iz dosedanje prodajalne« — pravijo — »pa dosedanja prodajalka in bi stvar bila v redu.«

Na upravi pekarn pa menijo drugače: predvsem opozarjajo na stroge sanitarno-higienske predpise; sanitarna inšpekcija se v tako delikatnem artiklu ne more zadovoljiti s provizoriji. Razen tega menijo na upravi pekarn, da je skrajni čas, da se ljudje navadijo kupovati kruh ves dan, ne pa da so prodajalke zjutraj preobremenjene, potem pa ves dan nimajo pravega prometa. Za ljudi, ki hodijo v službe, bi po mnenju uprave pekarn lahko med deveto in deseto dopoldne kupovali kruh kurirji itd. V upravi menijo, da ljudi ne bo mogoče navaditi na drugačen red prej, dokler ne bodo tudi njihovi peki imeli takega urnika kot ljubljanski, ki začnejo delati šele zjutraj ob 4 in delajo do desetih dopoldne, ko pride v ljubljanske pro-

dajalne kruha glavina svežega kruha. Pred to uro imajo sveži kruh edino zajtrkovalnice in gostišča, ki pridejo po kruh sama. V Piranu pa je delovni čas pekov od polnoči do šestih oziroma osmih, ker hočejo imeti Pirančani že zjutraj sveži kruh.

Za Portorož pripravljajo podjetje »Pekarne in slaščičarne« tudi lastno poslovalnico, ki bo odprta šele na pomlad pred prihodnjo sezono. Podjetje si obeta od dograditve nove pekarnice z modernimi stroji odpravo vseh sedanjih nevednosti in nerednosti v preskrbi s kruhom in pecivom.

Tak je problem preskrbe s kruhom v Piranu, gledan z obeh strani. Jule

V. MEDNARODNI SEJEM »SODOBNA ELEKTRONIKA«

V Ljubljani so 31. oktobra odprli V. mednarodni sejem radia, televizije, telekomunikacij in avtomatizacije, ki se imenuje »Sodobna elektronika«. Na tem sejmu, odprti bo do 9. t. m., razstavlja 128 domačih in tujih razstavljavcev najnovejše tehniške dosežke na področju šibkega električnega toka oz. na področju praktične uporabe elektronike. Med tujimi razstavljavci, ki jih je skupno 102, je 20 razstavljavcev iz ZDA in 67 iz Vzhodne Nemčije.

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Osebni dohodki morajo rasti hitreje kot življenjski stroški

V naporih za izpopolnjevanje sistema razdeljevanja dohodkov je brez dvoma osnovno v tem, da se zagotovi delovnim ljudem dohodke, ki bi bili v skladu z njihovimi delovnimi napori in ki bi s stalnim naraščanjem zagotavljali večanje njihove življenjske ravni. Zato je tudi razumljiva izjava, ki jo je dal podpredsednik Zveznega izvršnega sveta tov. M. Todorović, ko je na zadnjem plenarnem zasedanju Zvezne ljudske skupščine dejal dobesedno, da morajo osebni dohodki rasti hitreje kot življenjski stroški.

Glede na navedeno izjavo je tovariš M. Todorović tudi obrazložil zadnje povišanje realnih dohodkov delavcev in uslužbencev in ne bo odveč, če se tega vprašanja dotaknemo tudi mi v komentarju. Smatramo namreč, da pravilno razumevanje tega povišanja in pravilno razumevanje delitve dohodka sploh predstavlja eno temeljnih vprašanj našega gospodarstva. Zavedati se je namreč treba, da zadnje povišanje prejemkov ni toliko posledica temeljnih gospodarskih vzrokov, kakor je povečanje delovne storilnosti, boljšega izkoriščanja zmogljivosti in rezerv, varčevanja in podobno, temveč je bilo treba za pridobitev sredstev, ki so potrebna za plačilo višjih prejemkov, seči v rezerve, v sklade, v družbeno akumulacijo. Druga-

če ni bilo niti možno, če upoštevamo, da se je produktivnost dela le malenkostno povečala in da le povečanje skoro popolnoma izčrpa povišanje delovne sile. Slednja je namreč porastla — kakor vemo — znatno preko predvidevanj po gospodarskih načrtih in je celo presegla porast, predviden za prihodnja leta. Pojav sam je sicer negativen, čeprav doživljamo s tem spremembe v strukturi prebivalstva, toda moral bo prej ali slej imeti tudi pozitivne posledice, in to je dvig proizvodnosti dela.

Zadnje nominalno povišanje prejemkov delavcev in uslužbencev črpa torej sredstva v naših rezervah in v družbeni akumulaciji, to je v sredstvih, ki jih je družba zbrala zase in za skupne potrebe. Pri tem moramo seveda misliti tudi na podjetja in na samoupravne organe, ki ustvarjajo sklade. Tak način povišanja skriva v sebi poleg pozitivnih posledic tudi nevarnosti, ki smo jih v praksi tudi predvideli. Ena teh je možnost povišanja cen, proti kateri se borimo z vsemi sredstvi in tudi upravnimi posegi. Brez dvoma pa je, da to ne more trajati vedno in da ne moremo ukrepe prek tržnih in drugih inšpekcijskih ukrepov trajnega zavesti, ki je morda še premalo razvita, in to je, da je pri nas delavec, ki proizvaja, istočasno

230 din in zadnji 300 din). Telečje meso pa naj bi odslej veljalo v Piranu, Kopru, Izoli in Postojni prednji del po 300 din, v Ilirski Bistrici in Pivki po 320 din in v Sežani, Kozini in Divači po 280 dinarjev. Cena zadnjega dela telečine naj bi bila odslej v Sežani, Kozini in Divači po 400, v Piranu, Kopru, Izoli in Postojni po 390 ter v Ilirski Bistrici in v Piv-

ki po 370 din za kg. Cena svinjskemu mesu naj bi ostala nespremenjena.

Ta predlog Trgovinske zbornice za okraj Koper bodo v kratkem obravnavali občinski ljudski odbori koprškega okraja in z določitvijo maloprodajnih cen mesa lahko pričakujemo njihovo nadaljnjo ustalitev.

Uspele volitve v zadružne svete

Z visoko udeležbo na nedeljskih volitvah v zadružne svete so člani kmetijskih zadrug Lokve, Senožče in Vreme ponovno izpričali svojo zadržno zavest. Redki, zelo redki so bili — v senožški zadrugi nobenega, v vremski bi jih lahko našli na prste ene roke, v lokovski pa jih je bilo skupno deset, ki bi lahko prišli na volišče, pa se jim ni dalo. Še v Lokvi se je to zgodilo zaradi zamere, ker nameščenka, ki je bila za to zadolžena, ni poskrbela, da bi vsi prejeli pisme-

na vabila. Ugotoviti pa je še treba, da so bili v nekaterih imenikih, zlasti v Vremah, primeri, ko so bili vpisani odseljeni in umrli člani. Ta površnost bo po nepotrebnem lahko znižala odstotek udeležbe, čeprav je jasno, da vse to ne vpliva na dejansko stanje. Sicer nekoliko hladno, vendar lepo jesensko vreme je tudi prispevalo k hitremu poteku volitev. Člani KZ Lokve, ki so se izkazali že pri volitvah v SZDL, tudi to pot niso zaostajali, saj jih je od 279 do 9. ure volilo že 108. Na volišču v Vremah so ob 10. uri čakali samo še 9 volivcev. Zelo hitro so potekale tudi volitve na volišču na Misličah. Na Barki so volišče zaprli že ob 10. uri in pol. Najdalj so morali na Misličah čakati nekaj volivcev s Kozjan in Ostrovice.

Tudi površen opazovalec je moral dobiti vtis, da so bile volitve v glavnem dobro pripravljene. Bolj kot za tehnično plat je šlo za zaupanje vsega članstva novemu vodstvu. V vsaki izmed treh zadrug bo odslej deloval 30-članski svet. Se pravi, da je spet 90 najbolj naprednih državljanov prevzelo zelo važno nalogo, od izvedbe katere je v nemajhni meri odvisen nadaljnji dvig življenjskega standarda. Dvig kmetijske proizvodnje je danes na vasi naloga številka ena. To ni nekaj izmišljenega, ampak zelo resna nujnost, ki jo narekujejo družbene potrebe in potrebe samih kmetijskih proizvajalcev. In prav obojestranske potrebe so izhodišče za medsebojno pomoč, za skupno borbo in iskanje naprednejšega načina kmetovanja, pri čemer se nihče ne dotika vprašanja lastništva zemlje. Če je bilo že doslej nekaj storjenega v tej smeri in so že otipljive obojestranske koristi, potem ni nobene dvoma, kakšno delo čaka novoizvoljene zadružne svete naploh, pa tudi v Lokvi, Senožčah in Vremah. Nedeljske volitve so pokazale, da pripravljeno in v dobre volje ne manjka. Potrebne so samo hitrejša odločitve. —er

Člani Socialistične zveze!
Berite in širite svoje
»SLOVENSKI JADRAN«!

Nakratko j.

DOSLEJ NAJVEČJI MLIN V NAŠI DRŽAVI, ki je pnevmatski in ima pet nadstropij. V naslednjih osmih mesecih, ko bo v poskusnem pogonu, bo v 24 urah predelal 100 ton pšenice. Proces proizvodnje je popolnoma avtomatiziran, tako da dela v eni izmeni samo šest delavcev. Njihovo delo je le v tem, da nadzorujejo delovanje strojev preko komandnih plošč. Za izgradnjo tega mlina je bilo potrošeno približno 400 milijonov dinarjev.

ZA 9,4 MILIJARDE DIN SO SE LETOS POVEČALE HRANILNE VLOGE in je bila konec septembra njihova vrednost okrog 41 milijonov 31 tisoč dinarjev, medtem ko je bila lani ob istem času le 28.568 milijonov dinarjev. Če pa upoštevamo tudi matematično rezervno življenjskega zavarovanja Državnega zavarovalnega zavoda, ki je prav tako posebna oblika varčevanja, so hranilne vloge naših državljanov konec septembra letos dosegle vrednost več kot 45 milijard dinarjev.

Iz dela mladinskih organizacij

V ŠTANJELU

Mladinski aktiv v Štanjelu šteje okrog 30 mladincev in mladink in je bil ustanovljen šele letos. Skoraj vsi so aktivni člani TVD Partizan. Največja želja mladih Štanjelcev je, da bi dogradili betonsko ploščo za družabne prireditve in športne igre, ki so jo že začeli graditi, vendar pa so morali dela prekiniti zaradi pomanjkanja finančnih sredstev.

Na nedavni mladinski konferenci so se štanjelski mladinci in mladinke temeljito pogovorili o svojem dosedanjem delu ter med drugim kritično ocenili tudi odnos drugih organizacij do njihove. Ugotovili so namreč, da bi bilo prav, če bi množične organizacije bolj kot doslej spremljale njihovo delo in jim nudile več vsestranske pomoči.

ORLEK

Zelo delavna je mladina v Orleku. Skrbno si je med drugim uredila igrišče za balinanje in zgradila igrišče za odbojko. Pri nabavi športnih potrebščin jim je priskočil na pomoč okrajni odbor LMS s sredstvi okrajnega sveta za telesno vzgojo. Mladi odbojkarji pa so s sodelovanjem na okrajnem tekmovanju dokazali, da so se te športne panoge resno lotili in so za uspehe na tekmovanju prejeli kot darilo žogo.

Razen z razgibanim športnim delovanjem se aktiv LMS v Orle-

ku lahko pohvali tudi z delom na drugih področjih javnega udejstvovanja. Tako vedno na večer pred državnimi prazniki zakurijo kresove in mladinke skrbijo, da je prostor okrog spomenika padlih partizanov očiščen in okrašen s cvetjem. Tamkajšnji

Živinorejska razstava v Lokvi

Zamisel, ki se je v Lokvi snovala že dalj časa, se bo v nedeljo, 9. novembra, vendarle uresničila. Tega dne bodo lokovski živinorejci, ki so vsi člani kmetijske zadruge, razstavili 80 najlepših plemenskih krav in junic. Imenovali so že posebno odbirno in ocenjevalno komisijo.

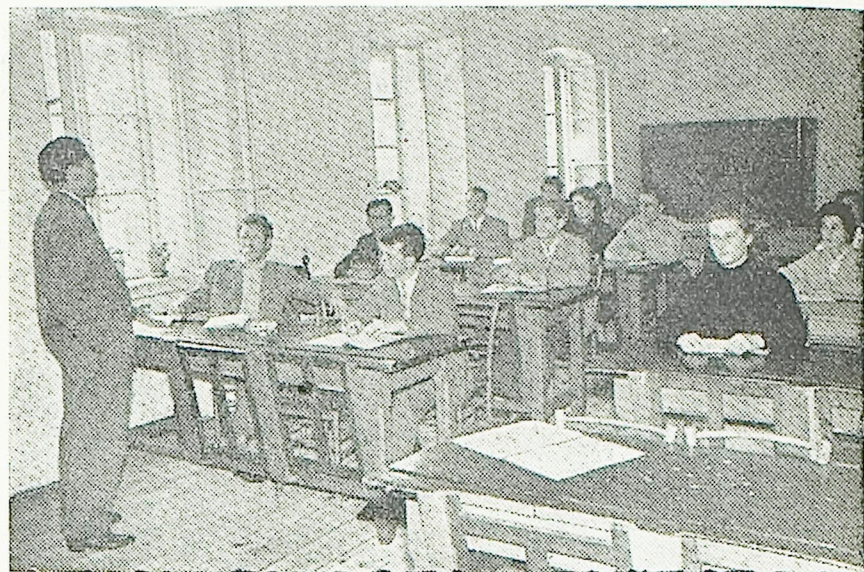
Razstava je povezana z zelo zanimivo obletnico. Letos poteče namreč 50 let, odkar so trije napredni kmetje — Muha iz Lokve, Kocjan iz Žirij in Čotnik iz Dolnjih Ležeh — pripeljali iz Švice vsak po eno telico sivorjave pasme. Ko je malo kasneje dobil Čotnik še bika, je bil ustvarjen prvi zarodek tovrstne pasme, ki je danes vsaj v Lokvi in Prelozah, pa tudi marsikje drugje, domala izpodrinila razne križance. K razširjenju živine sivorjave pasme je zlasti pripomogla kmetijska zadruga, ki je pred leti uvedla selekcijo in rodovitne. Razstava bo torej velikega gospodarskega pomena, ker bo živ dokaz uspehov živinoreje v tem kraju. Nedvomno se bodo razstave udeležili predstavniki kmetijskih združenj, državnih posestev in združenj zvez, pa tudi napredni živinorejci od blizu in daleč. —er

mladinci in mladinke so letošnjo zimo tudi očistili zasedene poti in popravljali ceste, za kar so prispevali 430 prostovoljnih delovnih ur, medtem ko se je njihov predsednik udeležil zvezne mladinske delovne akcije.

IZ PODGRADA

Tudi v Podgradu je mladinska organizacija delavna. Njeni člani se najraje udeležujejo v kulturno-prosvetni dejavnosti in je njihova folklorna skupina stalni sodelavec na raznih prireditvah, godba na pihala, ki jo snujejo v okviru prosvetnega društva, pa bo še bolj popestrila zdravo življenje mladink v prostem času. Mnogo članov je vključenih tudi v krajevno avto-moto društvo.

M. V.

Minuli torek dopoldne je v Kopru začela z delom šola zavoda za izobraževanje v delavskem in družbenem upravljanju. Na sliki: seminaristi poslušajo otvoritveni nagovor predsednika Komisije za družbeno upravljanje pri Okrajnem odboru SZDL Koper Jožeta Žižka

Ne morejo se zediniti

ga ljudskega premoženja prodajo na javni dražbi.

Vprašanje samo na sebi ne nudi nič takega, o čemer bi bilo vredno pisati. In vendar se zla-

sti v Senadolah in v Lažah slišijo glasovi, da to ni pravično. Sklep je namreč zajel tudi bivše šole v Senadolah, Lažah in Rodiku. Na isti seji je bilo tudi sklenjeno, da se bivša šola v Skofljah brezplačno odstopi Rudniku črnega premoga v Vremskem Britofu, ki jo bo predelal v dve družinski stanovanji.

Kaj je pravzaprav s temi zgradbami, ki so nekdanje šolske poslastice? Doslej se nihče ni spomnil nanje. Občini ne morejo koristiti, vaščani pa jih le tu pa tam uporabljajo za sestanke, za njihovo vzdrževanje pa nihče ne skrbi. Toda čim se jih je spomnil občinski ljudski odbor, pri čemer je ugotovil, da je najbolj gospodarsko, če se prodajo, se je pojavila vrsta predlogov in ugovorov. »Sami smo pomagali pri gradnji, zato je zgradba vaša,« »Če bi jo občina popravila, bi jo lahko uporabljali za skladišče kmečkega orodja, za prosvetne namene« itd. Celo odborniki iz bližnjih vasi niso glasovali za ali pa so glasovali celo proti predlogu.

So ugovori gospodarsko utemeljeni ali izražajo samo neko čustvo? —er

Zakaj je spet zaprto gostišče

S prvim novembrom so se letos spet zaprla vrata znanega piranskega gostišča z delfinom kot svojim simbolom nad vrati. Seveda so nepoučeni začeli takoj govoriti, da je podjetje znova zašlo v deficit. Resnica pa je tokrat drugačna. Gostišče »Prvi maj« je bilo zaprto za ves čas

mrtve sezone iz dveh razlogov: prvič so režijski stroški tega lokala v zimskih mesecih tako visoki, da presega dohodek tega gostišča v izvensesonskem času. Drugič pa je treba v gornjih nadstropjih gostišča dokončati na pol obnovljene hotelske sobe, ki bodo prihodnjo sezono omogočile gostišču, da bo imelo tudi lastne penzijske goste in s tem povečalo svoj promet in dohodek.

Ko so pristojni činitelji in upravnik gostišča (Ivan Vozelj, kateremu je z odlično kuhinjo in dobro postrežbo letos uspelo vrniti gostišču nekdanji sloves, ki ga je užival »Delfin«) pretresali vprašanje, ali naj se gostišče zapre ali ne, so se zgledovali tudi na primeru inozemskih letovišč, kjer v izvensesonskih mesecih zapro redno vse lokale, ki niso tudi v zimskih mesecih aktivni. Jule

V Piranu cenejše vino

V okviru nedavnih ukrepov za izboljšanje življenjske ravni prebivalstva je opaziti več ugodnih posledic tudi že v Piranu. Ze sama zaustavitev prej vztrajnega naraščanja cen je izzvala živahno odobravanje s strani gospodinj in

sploh delovnega prebivalstva. Ko pa je tržna inšpekcija začela striktno nastopati v skladu z novimi pooblastili, je prišlo tudi že do padanja cen nekaterim artiklom široke potrošnje. Za piransko občino, ki je močno turističnega značaja, je še posebej značilno in pomembno, da se je v njej pojavilo tudi nižanje cen pijačam v gostiščih. Prvo gostišče, ki je v Piranu znižalo cene vinu, je gostilna Pettener, ali po piransko »pod velbom« na Kardeljevem trgu. To gostišče toči trenutno tudi v vsem Piranu najcenejše vino, čeprav zelo dobre kakovosti, namreč po 160 din liter. Pirančani upajo, da bodo tudi druga gostišča kmalu sledila temu vzgledu in primerno znižala cene svoji pijači in morda še jedači, ne pa da bo vino še naprej tudi po 300 din liter, kot je primer v dveh lokalih.

Zaradi neprevidnosti

Minule dni se je število smrtnih žrtev cestnega prometa na področju koprškega okraja znatno povečalo. Dva kolesarja sta izgubila življenji, ker sta bila med vožnjo neprevidna. Prvi je bil 26-letni Marcel Rakar iz Skočjana. Ko se je s kolesom približal križišču Ankan-Skofije na 15 metrov, je izgubil oblast nad krmilom in tako nesrečno padel, da se je smrtonosno poškodoval. Druga žrtev pa je bil njegov 37-letni rojak Srečko Stepančič. V ponedeljek zvečer se je s kolesom peljal po levi strani ceste od Črnege kala proti Rižani. Na kolesu ni imel luči, niti rdečega reflektnega stekla. Naproti mu je pripeljal avtomobil in njegov šofer Ivan Matičič iz Pirana je kljub vsem poskusom, da bi se izognil trčenju, zadel v njega. Stepančič je udaril v leva vrata avtomobila, se tako močno poškodoval, da je kmalu nato umrl, potnik v avtomobilu pa je dobil hude telesne poškodbe.

Na splošno pa lahko ugotovimo, da se je v zadnjih 14 dneh število prometnih nesreč znatno povečalo. Samo od 13. oktobra do 2. novembra je bilo 22 večjih nezgod. Pri tem je bilo 15 oseb hudo poškodovanih, 4 so dobili lažje poškodbe, materialna škoda pa je ocenjena na več kot 3 milijone 400 tisoč dinarjev. Vzroke teh nesreč je v glavnem iskati v nepravilni vožnji in v neupoštevanju varnostnih cestno-prometnih znakov in predpisov.

Hotelsko

Pred dnevi sta se mudila v Kopru glavni inšpektor za telesno vzgojo Madžarske in direktor visoke šole za telesno vzgojo v Budimpešti. Ogledata sta si športne objekte v Kopru in se pohvalno izrazila o doseženih uspehih na področju telesne vzgoje v Jugoslaviji. Gosta se še deset dni mudita pri nas in sta med drugim obiskala tudi Beograd, Ljubljano in Zagreb.

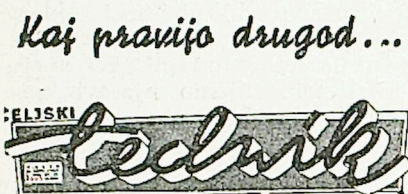
Bilo bi prav...

... če bi gospodarske organizacije denar, ki ga morajo kot kazni odvesti na račun raznih prekrškov (neredno pošiljanje statističnih poročil, preplačevanje živine in podobno), namenile raje prosvetnim društvom za nabavo knjig;

... če bi novoizvoljeni odbori Socialistične zveze v divjaški občini takoj začeli razmišljati tudi o tem, koga bodo predlagali v nove šolske odbore;

... če bi člani SZDL, predvsem pa funkcionarji njihovih osnovnih organizacij z gospodarsko računico v rokah vsakomur dokazali koristnost tesnega sodelovanja, to je kooperacije med privatnimi kmetovalci in kmetijskimi združenji, kar bo neposredno vplivalo na povečanje kmetijske proizvodnje in na povečanje življenjske ravni naših državljanov, med katerimi je tudi znatno število kmetijskih proizvajalcev;

... če bi tudi drugi občinski sveti za blagovni promet sledili vzgledu občinskega sveta za blagovni promet v Izoli in priporočili svojemu občinskemu ljudskemu odboru, naj zahteva od prodajalcev javno označenje ne samo cen kmetijskih pridelkov, kar so po predpisih obvezani, pač pa tudi označevanje nabavne cene in vrsto ter kakovost blaga, predvsem sadja in zelenjave.

VOLITVE V NOVE OBČINSKE ODBORE BODO 7. DECEMBRA

V zvezi z ukinitvijo in združevanjem nekaterih občin na področju celjskega okraja so se pretekli petek, 24. oktobra, prvič zbrali k skupnim sestankom in nato k izrednim zasedanjem odborov obeh zborov prizadejih občin. Tako je bil opravljen zadnji korak za priključitev bivše vojniške občine k celjski, za priključitev bivše občine na Vranskem k Zalcu ter za združitve ukinjenih občin v Šmarju pri Jelšah, Rogasiki Slatinji in Kozjem.

Pod vodstvom tov. Rika Jermana je bila v sredo dopoldne v dvorani OZZ v Celju skupna seja obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora. Na seji so odborniki sklenili, da bodo volitve v nove občinske odbore, razen v novi šmarnski občini, 7. decembra letos.

POMURSKI VESTNIK

BRALCEM POMURSKEGA VESTNIKA

Odbor za pripravo proslave 10-letnice Pomurskega vestnika pri CZP »Pomurski tisk« je sklenil, da izda sindikalna podružnica podjetja skupno z novinarsko podružnico v Murski Soboti ob 10. obletnici našega lista, t. j. za 18. februar 1959 poseben humoristični zbornik. Zato prosimo za sodelovanje vsakogar, ki nam lahko posreduje pristne domače šale in anekdote. Prispevke pošljite na naslov: Uredništvo Pomurskega vestnika, Murska Sobota, z oznako na pisemskem ovitku: »Za humoristični zbornik«.

IZKOPALI SO 500 KG TEŽKO BOMBO

Pred dnevi so na Jesenicah preko Prešernove ceste kopali jarek za novo kanalizacijo. Pri kopanju so v globini treh metrov našli na 500 kg težko bombo, ki je bila ob bombardiranju leta 1945 odvržena na Jesenice. To bombo, ki je takrat odbila del Zupanove hiše in ni eksplodirala, je iskal že okupator, a je ni našel, ker se je zarila pregloboko v zemljo. Bombo, ki ima še danes vžigalnik, so odkopali. V neposredni bližini sta še dve neeksplozirani bombi, ki jih sedaj iščejo. Najdena bomba je bila k sreči zarita tako globoko, da tisoči in tisoči pešcev in vozil niso povzročili eksplozije, ki bi bila za tamkajšnjo okolico lahko usodna.

le dva primera špekulacije, ki sta vredna ostre kazni in javnega razkrinkanja. Nista pa to edina v zadnjem času, saj vemo, da je še med nami marsikdo, ki bi rad zaslužil na račun drugih, jim pa težko pridemo do živega, ker je še vedno premajhno sodelovanje med potrošniškimi sveti in kontrolnimi organi. Zato velja tudi v prihodnje izkoriščanje konjunkture in navijanje cen je neposreden atentat na življenjsko raven delovnega ljudstva. In proti temu se moramo boriti z vso doslednostjo.

Za večjo storilnost

(Nadaljevanje s 1. strani)

Med hoteli pa je na prvem mestu »Palace«, ki je do začetka oktobra presejal plan že za 9%, dobro pa so poslovali tudi ostali hoteli: »Istra«, ki je plan že izpolnila in ga bo do konca leta prekoračila predvidoma za 7%, »Metropol« v Piranu, ki bo do konca leta presejal plan za približno 5% in »Central«, ki bo tudi prekoračil plan, poleg tega pa se odlikuje po največji storilnosti. Narodni dohodek na enega zaposlenega znaša pri njem 535.000 — din.

Prav vprašanje storilnosti je bilo eno najmočnejše obravnavanih na tej konferenci. Tako se je n. pr. pokazalo, da v večini podjetij realizacija ne narašča sorazmerno z večanjem števila zaposlenih. Tak primer je n. pr. ladjedelnica, v kateri sta realizacija in število zaposlenih v zadnjih letih v stalnem porastu, doseženi narodni dohodek na posameznega zaposlenega pa je letos celo manjši kot leta 1956. (1956: 394.000, 1957: 428.000 in 1958: 393.000 din!). Posebno kritično pa izpade stvar, če jo pogledamo v luči petletnega perspektivnega plana. Realizacija bo v večini podjetij dosežena tako, kot jo predvideva ta plan, toda ob mnogo večjem številu zaposlenih. Če pa naj se ne presega planirano število zaposlenih, bo treba n. pr. v ladjedelnici do leta 1961 povečati storilnost za 40%. Kako, to je velik problem, nad katerim se morajo resno zamisliti celotni kolektivi, posebno pa delavski sveti in direkcije vseh takih podjetij. Tov. Draksler je ob zaključku posvetovanja izrazil prepričanje, da bodo delovni kolektivi, v katerih je vedno očitnejša zavest odgovornosti do skupnosti, znali najti načine in sredstva, da se storilnost resnično poveča na zaželeno stopnjo.

JULE

odkriva

Marsikateri proizvajalec vina ni resno vzel uradnega razglašanja okrajnega tajništva za finance — objavljen je bil v septembru — da mora do 10. oktobra priložiti pristojnemu občinskemu ljudskemu odboru pismo ali ustno napoved o pridelanih količinah vina letošnjega pridelka in o zalozah vina, ki je bil pridelan prejšnjim letom. Zato je nekaj pridelovalcev vina zatajilo količino pridelka, ker so se pač hoteli izogniti plačilu trošarine. Sli so celo tako daleč, da so omalovažujoče »prezrli« kazni za one, ki bodo hoteli utajiti letošnji pridelok. Te kazni pa niso majhne, saj so določene za posamezne kršilce v višini od pet do sto tisoč dinarjev, za gospodarske in družbene organizacije pa v višini od 20.000 do 1.000.000 dinarjev.

Med take kršilce zavestnega utajevanja dejansko pridelanih količin vina sodi tudi Ivan Pavlič iz Črnege kala 21. Hotel se je izogniti plačilu trošarine in zato je od skupne količine pridelanega vina — približno 2200 litrov — skušal utajiti kar 900 litrov. Menil je, da bo 600 litrov na njegovem podstrešju skrbno prikrito očem kontrolnih organov in da ne bo nihče ugotovil, da je okrog 300 litrov vina, skritega pri sinu, njegova last. Toda kontrolni organi so sprevideli njegovo manipulacijo z vinom in sedaj mu ne ostane drugega, kot počakati razsodbo sodnika za prekrške: 25 dinarjev je trošarina za vsak liter vina, kazen za utajo pa se zaračuna trikratno.

»Domačini so me prepričali« — tako nekako se zagovarja upravnik gostišča na križišču v Pučah, ko so prišli na sled njegovi čudni manipulaciji z vinom. Pred časom je namreč nabavil za svoj gostinski obrat večje količine belega vina. Ker ga ni mogel pravočasno potočiti, se mu je skraj 150 litrov vina skisalo. To kislico je prekuhal na tropinah, ji pridal sladkor in po tej uspešni »intervenciji« nudi gostom liter umetnega vina po 240 dinarjev. Njegov nagovor, da so ga k temu dejanju napotili domačini, pa je kaj jalov, saj bi moral kot upravnik gostišča do zadnje pike poznati uredbo o gostinskih podjetjih in gostiščih.

To pot Slovenski Jadran odkriva

Avgust Černigoj razstavlja v Kopru

Ob šestdesetletnici rojstva tržaškega slikarja in likovnega pedagoga

Tržaški slikar, grafik in pedagog Avgust Černigoj slavi letos 60-letnico svojega rojstva (24. avgusta 1898 v Trstu), zato je prav, da je naš Okrajni muzej v Kopru pripravil v Mali galeriji razstavo njegovih del. Razstava bo odprta do 12. novembra.

Černigoj je študiral na slikarski Šoli v Trstu, na akademijah v Münchnu in v Bologni, kjer je tudi diplomiral. Risanje je poučeval v Postojni in na srednji tehnični šoli v Ljubljani. Ko se je vrnil v Trst, leta 1921, je ustanovil krožek mladih umetnikov in vodil grupo konstruktivistov. Pri raznih gledaliških in sodeloval kot scenograf, ustvaril vrsto dekoracij za razne italijanske preokceane par-

nike, med vojno pa več stenskih fresk v cerkvah Istre in Pivke. Od leta 1945 je Černigoj v Trstu profesor risanja in umetnostne zgodovine.

Številne osebne razstave je imel do zdaj že Avgust Černigoj v Trstu in Gorici, udeleževal se je pa številnih skupinskih razstav v raznih mestih Evrope, pa tudi v ZDA. V prvem obdobju svojega ustvarjanja se je slikar sam štel v konstruktivista in kubista, toda v svojem štiridesetletnem umetniškem udejstvovanju je prehodil malone vse faze in vse smeri sodobne umetnosti. Posebno v grafiki išče vedno nove tehnike in nove izrazne efekte. Zato pa je tudi bila vsaka Černigojeva razstava pravo presenečenje za ljubitelje in ocenjevalce likovne umetnosti. Nekaterim se je zdelo, da se hoče prav s to razgibanostjo in vedno novim umetniškim izrazom odškodovati za telesno statičnost. Černigoj namreč ni prehodil veliko sveta in je večino svojega ustvarjalnega obdobja preživel v rojstnem kraju.

Se posebno omembe vredne so Černigojeve pedagoške zasluge. Številni mlajši tržaški slikarji ga priznavajo za svojega učitelja in vzornika, ker je znal s svojim zgledom, pedagoško nadarjenostjo in veliko prizadetostjo voditi svoje učence, tako da jih je pripeljal do lastnega umetniškega izraza. Med najvidnejša tržaška slikarja, ki se priznavata za Černigojeva

učenca, sta Jože Cesar in Avrelj Lukežič.

Razen Černigoja poteka letos še trem slovenskim slikarjem šestdesetletnica rojstva. To so Ljodje Spacapan (umrl letos v Torinu), Ivan Cargo (umrl letos v Ljubljani) in Veno Pilon, ki še živi v Parizu.

Izšli so »SLOVENSKI LJUDSKI PLES PRIMORSKE« v založbi Glasbeno narodopisnega inštituta v Ljubljani. Delo je sestavila Marija Suštar. Poleg natančnega opisa plesov z besedami, so zapisani tudi z mednarodno plesno pisavo — kinetografijo po Labanu. Za razumevanje tega plesopisa je v knjigi priloga dr. Henrika Neubauerja: »Kinetografija in njeni znaki«.

Knjiga obsega 58 strani in je bogato ilustrirana. Cena je 720.— din. Dobi se v knjigarni muzikalijski, Trg revolucije 19, in Cankarjevi založbi, Titova 15, v Ljubljani.

Ta posnetek je z obiska Baletne šole v Kopru, ki se je v tem šolskem letu preselila v novo urejen prostor v Marconijevi ulici. Letos je tu okrog 70 gojencev, ki se pridno pripravljajo na baletni večer, ki bo decembra. Izvajali bodo Mozartove »Sanje male spominčice«, Matetič-Ronjgova »Čače moj« in Arničevega »Porodnega moža«. Kakor vemo, dela naša koprška baletna šola pri okrajnem Svetu Svobod in prosvetnih društev pod vodstvom baletnega mojstra Slavka Hitijsa

Novitete na knjižni polici

ČEBELICA IN POBARVANKA ZA NAJMLAJŠE

Zabavno zgodbi o partizanu Petru najdejo naši najmlajši v 39. zvezku Čebelice pod naslovom HRUSKA. Zgodbo je napisal Janez Vipotnik, lepo ilustriral pa Karel Zelenko. Otrokom pomeni z živahnim tekstom in razgibanimi ilustracijami privlačno branje.

Otroci imajo radi v knjigah živahne in pester slike, radi pa tudi sami barvajo in ustvarjajo podobe po svoji neugnani domišljiji. Tej potrebi je zadostila založba Mladinska knjiga z novostjo: pobarvanke s tekstom. Kot prvo so izbrali V. Sutjejeva PETELIN IN BARVE v prevodu Ceneta Vipotnika. Tekst pripoveduje malim radovednežem preprosto zgodbo, obenem pa jim daje osnovna vodila za barvanje.

Dr. Silva Trdina:

BESEDNA UMETNOST

Pri založbi Mladinska knjiga izdaja Slavistična knjižnica svoje učbenike. Kot prvi je izšla dr. Silve Trdina »Besedna umetnost«, II. del — literarna teorija. Avtorica je razdelila snov v tri velika poglavja: nauk o slogu in stilistiki, nauk o osnovah mero-slovja ali metrika in nauk o vrstah in oblikah besedne umetnosti ali poetiki. To je pravzaprav razširjena literarna teorija, snov, ki smo jo našli do zdaj zgoščeno v zadnjem poglavju slovnice. Tu pa je ta snov obširno obdelana, zajeta na široko, pojasnjena s številnimi primeri, dodana so na-

vodila za vaje. Knjigo krasi številne podobe in reprodukcije umetnin domačih mojstrov, katerim sta napisala komentarje dr. Stane Mikuž in dr. Luc Menšer. Tako bo delo izredno dobrodošlo dijakom in slušateljem slavistike, kakor tudi učiteljem in profesorjem, ker ima praktičen pedagoški pomen.

Nikolaj N. Mikluho-Maklaj:

POTOVANJA

PO TIHEM OCEANU

Slavni ruski antropolog, etnograf in biolog Nikolaj Nikola-jevič Mikluho-Maklaj je vse svoje kratko življenje posvetil raziskovanju ljudstev na Novi Gvineji, na Malajskem otočju in v Avstraliji. Šestdesetletnega bivanja v daljnem in eksotičnem svetu je dnevnik, kjer se odvijajo življenjske polne težave in nevarnosti v malaričnem tropskem svetu Tihega oceana. To je dežela, ki se je pred dobrim pol stoletjem še ni dotaknila evropska civilizacija, segala pa so po njej že imperialistične roke, da bi zasušile ljudstvo in se polastile njegovega bogastva.

Mikluho-Maklaj nam je naslikal dobre, vesele in razumne Papuanke, ki so živeli na tem otočju še v drugi polovici 19. stoletja na stopnji kamene dobe, saj jim bila edina orožja in orodja bambus, kost in kamen. Natančni raziskovalec nam skrbno poroča o njihovih segah, o poročnih in pogrebniških obredih, kako hodijo na lov v gozdove, na ribolov ob svitu bakel, kako vzgajajo otroke, obdelujejo zemljo, izdelujejo piroge (čolne) in pridobivajo blago za oblačila iz luba. To avtorjevo popisovanje pa ni samo suhoparna podoba ljudstva, ki ga prikaže kot odkritosrčne, spretnosti in poštene ljudi, ampak je human podoba malo znanega ljudstva, pri čemer nastopi Maklaj kot znanstvenik, humanist in tudi kot zaščitnik podjarmljenega naroda.

NAŠA SODOBNOST, št. 11

Novembrska številka naše osrednje kulturne revije prinaša uvodoma razpravo Borisa Zihorla »Lenin o književnosti in umetnosti«. Prozo zastopajo Smiljan Rozman (BARAKE) in Vladimir Kavčič (IZ GOZDA SE RAZLEGA KRIK, IV. nadaljevanje), poezijo pa Matej Bor s petimi pesmimi. Stane Mikuž je posvetil članek spominu Izidorja Cankarja, o Askercem problemu pa piše Dušan Pirjevec. V razgledih je kontal Adam Schaff razpravo »Filozofski aspekt procesa sporazumevanja« (III. nadaljevanje, prevedla Rozka Stefan), Janez Gradišnik pa srečanja z »Jezni-mi mladenci« (II. nadaljevanje). O novih knjigah nam poročajo Marjan Brezovar (Filip Kalan: Nemirni čas), Branko Rudolf (William Shakespeare: Henrik IV) in France Vurnik »Oživljena preteklost« (Ivanka Mežnarjeva, Matevž Hec). V rubriki »gledališče« ocenjuje Vladimir Kralj igrjo Jožeta Javorška »Veselite do življenja« pod naslovom »O smehu avantgardistične komedije«. Revijo zaključuje pregledno in kritično poročilo Valensa Voduška o koncertni sezoni 1957/58 v Ljubljani.

Novitete

OB 50-LETNICI SMRTI SILVIJA KRANJČEVIČA

Pretekli teden so bile po vsej naši državi, zlasti pa v Zagrebu, prazne 50-letnice smrti pesnika Silvijsa Strahomira Kranjčevića, ki se je rodil leta 1865 v uporiškem Senju in umrl 29. oktobra 1908 v Sarajevu. Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti bo izdala pesnikova zbrana dela, med katerimi bo tudi okrog 100 doslej neobjavljenih pesmi. Prvi zvezek zbranih del je že izšel te dni, razen tega je založba »Naprijed« poslala med bralce tudi zbornik književnih kritik o Kranjčeviću. Društvo hrvatskih književnikov pa bo izdalo poseben almanah. Že pred desetimi leti je bil razpisan natečaj za pesnikov spomenik, ki naj bi stal v Zagrebu. Zadnje dni je slišati, da je Ivan Meštrović edini, ki je portretiral pesnika in da bi se lahko zgodilo, da mu bo on izklesal spomenik. V času Kranjčevićevih proslav v Zagrebu bo tudi posebna razstava, ki jo je priredil Inštitut za književnost Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti.

TURNEJA SLOVENSKE FILHARMONIJE PO ITALIJI

Na povabilo milanske koncertne agencije ACOM je Slovenska filharmonija iz Ljubljane odpotovala te dni na osemnajstodnevno turnejo po Italiji. Izvajali bodo dva programa, in sicer Haydnovo »Stvarjenje« v Milanu, Torinu, Modeni, Palermu, Catanzari in Veroni, s Stravinskega »Simfonijo psalmov« ter Carmina Burana »Carliom Orffom« pa bodo nastopili v Bresci, Perugi, L'Aquili, Bariju, Tarantu, Palermu in dvakrat v Genovi. V Perugi bo na mesto Stravinskega na programu Brahmsov koncert za violino in orkester s solistom Igorjem Ozimom. Razen zbora in orkestra so se turneje udeležili še solisti Nada Vidmarjeva, Sonja Hočevarjeva, Janez Lipušček, Samo Smerkolj in Danilo Merlak. Dirigenta sta Samo Hubad in Bogo Leskovic.

KULTURNO SODELOVANJE S POLJSKO

Naša država in Poljska name-ravata razširiti kulturno sodelovanje. V tem okviru so predvideni obiski filmskih umetnikov, koncertna gostovanja, izmenjava režiserjev, gledališka in baletna gostovanja, kakor tudi razna predavanja univerzitetnih profesorjev in izmenjava študentov.

SLOVAR MAKEDONSKEGA JEZIKA

Inštitut za makedonski jezik pri skopski filozofski fakulteti je pripravil veliki slovar makedonskega jezika, ki obsega okrog 50.000 gesel. Prvi del slovarja bo izšel te dni. Isti Inštitut izdaja tudi revijo »Makedonski jezik«.

CHESSMANOVA »CELICA 2455« V SLOVENŠČINI

V novi zbirki založbe »Mladinska knjiga« »Skoljka« izide ameriški bestseller Carla Chessmana »Celica 2455«. Znano je, da se Chessman že več let z nenavadno vztrajnostjo bori proti svoji smrtni obsodbi in da je v tem času tudi napisal knjigo, ki ga je naredila znanega in bogatega. Nova zbirka »Skoljka« (poceni knjige žepnega formata) je vzbudila zanimanje med bralci s svojim programom, v katerem omenjajo še Murphyjevo delo »Do pekla in nazaj«, Wellsove »Prve ljudi na Mesecu«, Jeromovo knjigo »Trije možje se klatijo po svetu«, Bije-diceve »Vojne slike iz Cazinke pokrajine«, nadaljevanje Nikolettine Bursada (Copic) »Ne joči, bronasti stražar!«, Insoletovo delo »Črni labirinti«, Kästnerjevo mladostno spominke na Bavarsko »Ko sem bil majhen« in Askenazarjevo knjigo »Indijansko poletje«. Nekaj del domačih avtorjev pa bo še izšlo izven zbirke.

OB OBČNIH ZBORIH NAŠIH SVOBOD IN PD

Upravni odbori naj dajo obračun dela

Če prebiramo tedensko ljudskoprosvetno kroniko v našem časopisu, se nam zdi, da je to delo dokaj razgibano in pestro. V glavnem to tudi drži. Toda če pogledamo natančneje na življenje in delovanje posameznih Svobod in prosvetnih društev, potem se ta slika marsikje spremeni. Najbolj se bo to pokazalo ob občnih zborih, ki so že bili ali ki še bodo v tem mesecu.

Nekateri so mnenja, da občni zbori niso potrebni. Vendar pa je potrebno in prav, da se vsaj enkrat na leto zbere vse članstvo, da upravni odbor javno spregovori o svojih uspehih in težavah. Če člani vidijo, da je odbor dobro delal in so vidni rezultati, ga lahko tudi v celoti ponovno izvolijo. Seveda je bolj neprijetno, če se izkaže, da so bili odborniki samo na papirju in da pravzaprav niso imeli s kulturnoprosvetnim življenjem svojega kraja nobene zveze. Take odbornike bo treba pač zamenjati in poiskati ljudi, ki so voljni delati.

Prav gotovo ne bo težko poročati o izvršenem delu društvom v Divači, Sežani ali Postojni. Radovedni pa smo na primer na obračun koprške Svobode. Zasluga upravnega odbora prav gotovo ni, da dela tako uspešno pevski zbor, da sta delali godba in folklora. Podobno je pri MKUD, kjer prav tako odbor nima zasluge za uspešno delo mandolinistov. In ne samo upravni odbor, ampak tudi občinski svet Svobod in prosvetnih društev v Kopru nosi del krivde, da društva niso dobila sredstev, ki jim jih je zagotovil proračun. Če je divaška občina v težjih pogojih lahko da-

la za kulturnoprosvetno delo 400 tisoč dinarjev, bi prav gotovo lahko tudi koprška izpolnila svoje obveznosti. Seveda ob zadostni prizadevanosti in aktivnem delovanju občinskega sveta in članov upravnih odborov društev.

Zdaj, ko imajo društva svoje občne zbore, pripravljajo tudi občinski sveti svoja poročila za bodoče skupščine, obenem pa v naglici načrte za delo v prihodnji sezoni, če jih še nimajo.

Ponekod so občinski sveti ali društva našla svoje torišče dela in se še kar dobro uveljavljajo, drugod pa so še v razvoju ali morda niso ubrali prave smeri. Ponekod manjka le primerna povezava vseh dejavnosti, od dram-skih do glasbenih prireditev, preko predavanj LU, raznih seminarjev, tečajev in nadaljevalnih šol, vse do tečajev RK ali za-družnic za žene in dekleta. Razumljivo je, da občinski sveti vsega tega ne bodo zmogli brez sodelovanja z občinskimi ljudskimi odbori, brez sodelovanja kolektivov in ustanov s svojega področja.

Volje in ljubezni do dela je mnogo, bolje rečeno najti ga je pri številnih ljudeh. Vključimo jih v delo, v upravne odbore Svobod in PD ter v občinske svete. Načrti so obsežni, njihova uresničitve pa ni odvisna samo od proračunskih postavk, ampak v veliki meri od teh odbornikov.

Z. L.

Naši filmi

Pri podjetju UFUS v Beogradu so končali snemanje novega igranega filma POGON B. Scenarist in režiser je Vojislav Nanović (tudi filma »Trije koraki v prazno«). Po zamisli v scenariju naj bi bil ta film zgodba o vztrajnosti in solidarnosti kolektiva na naftnih poljih. Kljub težavam in sklepu o likvidaciji nadaljuje kolektiv delo, ki ga krona uspeh — nov curek nafte. Film so snemali na naftnih poljih v Vojvodini. Glavne vloge igrajo prvak jugoslovanskega dramskega gledališča Milivoje Živanović, dalje Dragan Laković, Pavle Vujisić, Nikola Popović, Lilijsana Marković, Desa Berić in drugi.

Na sliki: dejanje filma »Pogon B« doseže svoj dramatični vrh v požaru, ki izbruhne na naftnih poljih

»SLOVENSKI JADRAN«
v vsako hišo Slovenskega Primorja!

THEODOR PLIEVIER

Moskovsko ljudstvo je zrlo molče

(Odlomek iz romana MOSKVA. Izdala ga je založba Obzorja v Mariboru v prevodu Ludvika Mrzela in opremi Janeza Vidica)

Možajsk je padel in na severu so Nemci korakali proti Kalininu. Na jugozahodu so pri Tarutinu prebredli Naro; od juga, po cesti Orel-Tula so se bližali Guderianovi tanki.

Prestolnico je stresala panika. Nobeni hiši ni priznalo. Vladna poslopja, sto uradov, umetniški komite, komite za radio, za kino, znanstveni in politični inštituti, državna založba, zveza književnikov, kominterna so bili podobni vznemirjenemu čebelnjaku. Železniške proge proti Beli Rusiji in proti Leningradu so bile prazne, tiri so bili že nekaj kilometrov pred prestolnico odtrgani in v rokah Nemcev; samo ženske z lopatami so se zbirale po teh kolodvorih, da so ob predmestnih progah kopale protitankovske jarkove. Tudi kurški kolodvor ni nudil več izhoda, celo proga čez Kaširo in dalje proti jugu je bila ogrožena. Preostali je samo še kazanski kolodvor, podoba je bila, da je proga, ki drži neposredno na vzhod k Tatarom, ostala edina odprta pot. Ampak kako dolgo še? Samo za nekaj dni je lahko še šlo, morda za en dan, morda to uro odhaja

poslednji vlak, ki se bo še prebil. In sivo kolodvorsko poslopje se je zdelo lahkó ko zamašek, ki plava na plečih valujoče množice in ga odnaša kdo ve kam med laježem stoterih profiletalskih topov, v črnem dimu eksplozije, bomb, ki jih mečejo štuke. Ampak dim se je vselej spet razpršil in stari kolodvor je ko zmerom stal na svojem mestu. Široki trg pred njim je bil do zadnjega pednja natrpan z begunci, ki so nosili svoje kovčke in svežnje in so že dneve in dneve čakali, da se odpeljejo dalje. Vse ceste, ki so se stekale sem, so bruhale nove množice na trg: neskončen veletolek ljudi, vreč, prtljage.

To je bilo odseljevanje birokracije, komisariatov in inštitutov, tajnic in načelnikov uradov, pisateljev, umetnikov in znanstvenikov, privilegirancev, ki so se dotle hranili in oblačili iz tako imenovanih »zaključenih razdeljevalnic«.

Moskovsko ljudstvo je stalo ob strani in molče zrlo ta vrvež.

Cirkus ob Taganki je bil zaseden do zadnjega kotička. Kdor je ob tej uri prihajal v cirkus, ta je imel čas in ni mislil na to, da bi se odpeljal. Nenavadne, čudne ljudi si videl tu: poleg delavcev so sedeli ljudje, ki so iz svojih omar izbrskali, kar je bilo skrito na zadnjem dnu — lornjone, večerno obleko in palice s srebrnimi kljukami še iz časov carskih dni. Oglasile so se fanfare.

Nastopil je klovn z belo naminkanim obrazom.

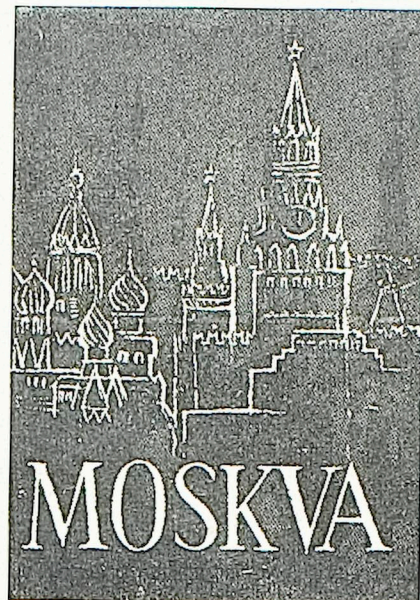
»V teh dneh si je toliko ljudi kupilo kovčke,« je rekel. »Odpeljal so se, ampak kako neki se bodo vrnili? Ne bodo dobili papirškov in ne bomo jih videli več...«

Hrupen smeh je odmeval od cirkuške strehe.

Na kurskem kolodvoru, na kazanskem kolodvoru so ostali pisalni stroji, so ostali kovčki, je ostalo mnogo prtljage, čeprav bi bila njih vsebina, čevlji in nogavice in tkanine, na poti v neznano edina veljavna valuta, ki bi človeku lahko pomagala naprej. Pa železnica ni bila edina cesta za beg. Uradi in obrati so svoj vozni park poslali na pohod. Visoki uradniki so se odpeljali s pohištvo, z ženami in otroki, drugi z ženami in stranskimi ženami, načelniki uradov s svojimi tajnicami, direktor tvornice čevljev s tovorom čevljev. Begunci so

nudili po dvajset tisoč in celo trideset tisoč rubljev, da bi jih le do Gorkega ali Sverdlovska vzeli s seboj. V vlakih se posamezen sedež sploh ni mogel dobiti, samo strnjene transporte so odpravljali. Begunci, ki so prihajali z zahoda, so ostajali tu. Količina voz in strojev, ki so bili na razpolago, nikakor ni zadoščala.

Osemnajst ali dvajset ali dvaindvajset takih transportnih vlakov je stalo drug ob drugem na tirih. In za tistega, ki se je prebil v vlak na zadnjem koščku poti odvrnil se težak kos prtljage in je nazadnje sedel na svojem mestu, je bila nova muka, ure in ure čakati na signal za odhod. Kdor je v vlaku sedel, je dneve, polne strahu in intrig, imel za sabo. Kot »socialno varen element je moral sproti na seznam. Ko je seznam bil končan, ga je moral še politični aparat njegovega urada ali njegove organizacije odobriti in skoraj slednji bi lahko bil spet črtan. »Postavitev posebnega vlaka« — in samo posebni vlaki so bili še — je končno zavisela od privoljenja ljudskega komisariata za promet. Vse te zapreke je bilo treba premagati.

V svojem knjižnem programu ima mariborska založba Obzorja veliko trilogijo sodobnega nemškega pisatelja Theodorja Plievierja MOSKVA, STALINGRAD, BERLIN. Zda je izšla prva knjiga te trilogije — »Moskva«. To so dramatično opisani usodni dogodki na bojiščih pred Moskvjo, pravzaprav na brezmejno velikem prostoru med nemškim glavnim stanom nekje v Prusiji in med rusko Volgo, nekje za Moskvjo. To je epopeja o borbi dveh svetov na življenje in smrt tam pred 17 leti, ko se ni odločala samo usoda Nemčije in Ru-

sije, ampak vse Evrope. Slog avtorjevega pripovedovanja je močno pod vplivom ekspresionističnih vzrokov (prav tako kot roman »Morski psi«, ki ga imamo v slovenskem prevodu), poudarek na socialno-kritičnem upodabljanju trde življenjske stvarnosti. Srečujemo vojake, častnike, generale, nemške in ruske, partizane, kmete in komisarje, civilno prebivalstvo, voditelje in podrejene, ženske in otroke. Plievier se toplo zavzema za navadnega frontnega vojaka, za trpeče ljudstvo, bori se za človeka in njegovo dostojanstvo.

Theodorja Plievierja prišteva mo med najvidnejše sodobne nemške pisatelje. Dolgo je živel kot emigrant v Sovjetski zvezi, v Vzhodno Nemčijo se je vrnil po koncu vojne. Zda živi v Zahodni Nemčiji. Zrasel je iz delavskega gibanja in se je posvetil pisanju socialnokritičnih del. Razen omenjene trilogije in »Morskih psov« sta znana zlasti njegova romana »Cesarjevi kuliji« in sodobnozgodovinski roman »Cesar je odšel, generali so ostali«. Iz zgodnje dobe so novele »Dvanajst mož in en kapitan«. Po vsem svetu je zaslovel Plievier zlasti z reportažnim romanom »Stalingrad« (v kratkem izide pri Obzorjih). Napisal ga je še, ko je bil v Rusiji, in sicer po podatkih, ki jih je zbral pri zasliševanju nemških generalov, zajetih pri Stalingradu. Zanimivo je, da tega romana niso tiskali v ruskem jeziku.

ILKA VAŠTETOVA

„Kdo ve! Al sam pred seboj beži?“

(Odlomek iz druge izdaje ROMANA O PREŠERNU. V opremi Milana Arneža je izšla knjiga pri založbi LIPA v Kopru)

Leta 1839.

Kmalu po novem letu je bilo. Ves tresoč se od mraza se je Prešeren v temi prestopal po zledeneli poti za Ljubljano. Nervozno je pogledoval proti Mesarskemu mostu.

Ali je ne bo?

Obrnil se je in napravil nekaj korakov nazaj po Poljanskem nabrežju. Potem se je ustavil, zopet pogledal proti mostu in se čez kupe snega zagledal v vodo, ki je tekla spodaj v motno se lesketajočih valovih.

Ali je res ne bo? Skoraj si je zaželel, da bi je ne bilo. Ura je že po vseh cerkvah odbila sedem. Ako bi kar šel? Sprl bi se z njo, ki ga pusti čakati v mrazu, in — zadeva bi bila končana. Še je čas! z lahkim srcem in lahko vestjo bi se ločil od nje. Mogoče bi nekoliko jokala, morda niti ne. Hitro bi se potolažila in — izbrala drugo. Koga? Kastelca? Najbolj pač sili za njo. Korytko in Horodynski sta nanjo že zdavnaj pozabila... Uboga pregnanca! Koliko trpkih ur je Prešeren pretrpel z njima. Leto dni je minilo, odkar sta obupavala, ko so prvič zavrnili prošnjo za njun povratek v domovino. Večer za večerom je France predsedal med njima. Čutil je, da jima je v oporo in tolažbo. Pravila sta mu o domovini, o zahrbtnosti Avstrije, ki Poljakom ni hotela pomagati, ki je polovila ubežnike iz carske Rusije in vrgla vse uporabne v ječe. Govorili so o bratih, ki so pobegnili v Ameriko, ki jih je vabila po časopisih in jih potem izkoriščala kot najemnike v krvavih bojih z Indijanci, ali jih zmlela v divjem porastu svojega pravljično hitrega razmaha... Malokdo je pač še živ izmed onih nesrečnih izseljencev.

V takšnih razgovorih jim je potekal čas. Spomladi so brali Kollárjev poziv k slovanski literarni vzajemnosti; Vraz je bil Prešernu poslal brošuro. Mnogo so debatirali o njej. Slovanska vzajemnost! Da, če bi se med Slovane povrnil globoko demokratski duh naših pradedov. Da, ako bi bilo mogoče, da bi slovanski rodovi živeli v ljubezni in spoštovanju drug poleg drugega! Bratstvo? ... Gospodstvo in suženjstvo se je naselilo v naši krvi namesto njega...

Prešeren je stisnil obrvi in zo-

pet napravil nekaj korakov proti mostu. Ne bo je več čakal! Prav, da se ločita njiu pota, še preden sta se združila. Njegovo srce je tako prazno. Izpraznilo se ga bolečine poslednjih let. Le temna usedlina je ostala na dnu — strup grenkega spomina. Zakaj bi onesrečil dekletce, ki mu ne more ničesar nuditi?

Toda — Ana ga ljubi! V njenih poljubih čuti hrepenenje, ki ga je vzbudil v njej.

In on?

»Al čakaš, da pade zvezda z nebes...« je pel lansko leto v svojem »Ribiču«. In letos še vedno čaka? Čaka na zvezdo — Julijo? ... Nesmisel! Ona mu je za vedno izgubljena.

Prešeren se je tesneje zvil v plašč, ko je prišel do mosta.

Vendar že!

Ničesar ji ni očitil. Ona pa se je opravičevala, da je beseda prehitela besedo.

»... šivanje... oče... večerja... mati...«

Ni je niti poslušal.

Usoda! je vzdihnil sam pri sebi in mislil na svoj ponesrečeni beg pred njo.

»Strrašno je m-mrzlo!« je zašklepetala z zobmi.

Molče je odpel suknjo in zvil dekle vanjo, ne da bi suknjo slek. Tesno privita sta stopala po zledenem potu skozi večerno temo. Prešerna je neprestano stresalo. Že dva dni se ni počutil posebno dobro. Zda pa še takšen mraz!

»Prehlađil se boš.«

»Menda sem se že.«

Nista se dolgo izprehajala.

»K Metki grem še na kuhano vino. Če me jutri ne bo, vedi, da sem bolan. Ali me prideš obiskat?«

Povesila je velike bleščeče se oči. Opazil je njeno omahovanje. V njem se je budil nagon.

»Če me imaš res rada, prideš.«

Sam ni vedel, kako so mu prišle na jezik besede vseh zapeljivcev: če me imaš res rada...

Pogledala ga je z vdanim nasmehom:

»Pridem.«

Otrok! Ali — ali vendarle ne več otrok?

Prešeren je z urnimi koraki

odbežal po mostu. Zdelo se mu je, da še čuti njene mehke, vitke ude, gleda v njene ciganske žareče oči in sesa njene sočne ustne. Hitel je po Sv. Petra cesti. Preden je prišel do frančiškana, se mu je razgrela kri ohladila. Počasneje je stopal čez Marijin trg in zvil v Gledališko ulico. S trpkostjo se je zavedel: v njegovem srcu je zevala praznosta.

Ko je prišel pri Primčevih mimo široko odprtih vrat in pogledal na zasneženo dvorišče in vrt za njim, ga je stisnilo v prsih... Ali ne pojde nikdar miren in hladen tod mimo? ... Pri Zvezdi je zvil navzgor proti novemu kazinskemu poslopju.

»H Korytku še pogledam, da vidim, kako mu je.«

Korytko je že decembra resno zbolel. »Kataralno revmatična mrzlica«, je rekel zdravnik dr. Schiffer. Profesor kirurgije dr. Nathan, ki ga je Horodynski še poklical, ko se stanje ni hotelo izboljšati, je ugotovitev svojega tovariša potrdil. Ob novem letu se je bolezen obrnila na bolje. Že nekaj dni je Korytko vstajal za nekoliko ur na dan.

»Zdravniki ga počasi zdravijo, ozdravil bi ga najhitreje — Metternich,« je razmišljal Prešeren. »Da bi trinog vsaj ugodno rešil prošnjo Korytkovega očeta!«

Prešeren je vedel: Korytkova bolezen je predvsem bolezen njegovega hrepenenja srca in strde duše... Bila je pač že prej v njem, a izbruhnila je po Gajevi »svinjariji« — kakor je Prešeren imenoval neverjetno surovo Gajevo ravnanje s Korytkom.

S kolikšnim veseljem je Korytko delal vse leto! S kolikšno požrtvovalnostjo se je ves posvetil nabiranju ljudskega blaga med bratskim slovanskim narodom! Ko mu je guverner Schmidburg poleti izposloval dovoljenje za daljše ekskurzije, je takoj potoval proti Notranjski: v Idrijo, potem proti Gorenjski: na Bled in proti Dolenjski v Ribnico, da čimprej spozna slovanske kraje, običaje in ljudi. Pripravil je prvo zbirko ljudskih pesmi. Po mnogih težavah zaradi cenzure, na policijski in zaradi »ilirščine« v zagrebški tiskarni, je naпослед, ko je bilo vse uravnano in pripravljeno, dobil udarec po glavi.

Poslal mu ga je — Gaj.

Novi revije

MLADA POTA, št. 1

V prvi številki svojega VII. letnika je zapisal uredništvo, da bodo objavljala »Mlada pota« v prvem delu literarne prispevke mladih avtorjev, v drugem pa sestavke o likovni umetnosti, glasbi, gledališču, družbenih vedah in z drugih področij družbenega življenja. V vsaki številki bodo prevodi iz jugoslovanske in tuje literature, hkrati pa tudi ocene novih knjig, literarni in likovni pogo- vori in odgovori na vprašanja. Letošnja posebnost naj bi bili tudi članki, v katerih bo mladina sama obravnavala najbolj pereča vprašanja sedanjosti, jih ocenjevala in tako izpovedovala svoj odnos do današnjega časa. To je v glavnem program, ki smo ga bili tudi do zdaj navajeni v tej reviji za mladino, uresničitev tega programa pa kaže že tudi prva številka.

Posebno močno je zastopana poezija. Srečamo mlade pesnike Braika Ščmna, Mirko Zerjal, Rada Palirja, Svetlano Markovič, Miroslava Košto, Vida Korarja, Jožeta Olaja, Boža Levca, Janeza Juvana in Cilko Barbič. Critice so prispevali Franc Trampuš, Vlado Henigman, Peter Breščak, Lojze Zupce, Stanko Peček, Borut Stražar, Igor Škrap. Tuje avtorje zastopa letošnji Nobelov nagajenec (ki pa se je odrekel nagradi) Boris Pasternak z odlomki iz romana »Doktor Živago«. Razprave o aktualnih vprašanjih so prispevali Rok Arh, Kari Gorčanec in Vladimir Kavčič. O novih knjigah poročata Viktor Konjar (Vuga, Shaw, Clostermann). O slikarstvu v drugi četrtini stoletja piše Leopold Zahn, o filmski problematiki Viktor Musek. Stari znanec v reviji je dr. Oleg Mandić; tokrat piše o srednjeveških herezijah kot odsevu razredne borbe. Revijo zaključujejo prispevki »operni vodice« (Aida in Večni mornar), »aktualne beležke« (Arh, Skok in Vl. K.), »pogovori s sodelavci« (Potrč, Mejak, Čuha). Revijo krasijo likovni prispevki številnih avtorjev.

NAŠA ŽENA, št. 10

Oktoberška številka revije prinaša uvodoma odlomek iz razprave tov. Lidije Sentjurčeve »O ustanavljanju in delovanju stanovanske skupnosti«. To posvetovanje je bilo v Ljubljani v Tednu otroka 6. in 7. oktobra. Problemom okrog otrok je posvečen tudi drugi članek Mete Severjeve »Skrb za naše otroke«. Ing. Vilma Pirkovič opozarja v svojem članku, kako pomembno je, da bomo imeli čim več žena v zadržnih svetih. Običajne rubrike revije so: Kronika našega gospodarskega in političnega življenja (G. G.), Žene po svetu, Mednarodni politični pregled (S. V.), Novi filmi, Nove knjige, Zanimivosti, Kozmetika, Iz posvetovalnice za noseče žene, Zdravniški odgovori, Zapu ni pomenki, Roman v nadaljevanju (Cerniševski: Kaj delati), Gospodinjstvo, Moda. Razen tega najdemo še razpravo dr. Jožice Zitko o raku »Skrbimo, da ne bo prepozno«, Mire Drnovšek »Sličeje z Raba«, nadaljevanje članka iz prejšnjih števil dr. Abrahama Stonea »Česa možje pred zakonom ne vedo« in sestavek ob petdesetletnici Miška Kranjca (M. S.).

ALI STE ŽE PORAVNALI NAROČNINO?

Tudi mi imamo svoje obveznosti, zato pričakujemo od naročnikov, ki so v zaostanku z naročnino, da jo bodo pravočasno nakazali!

Ilka Vaštetova

Biografije našega velikega pesnika Franceta Prešerna sta se do zdaj lotila pri nas Anton Slodnjak (Neiztrohnjeno srce) in Ilka Vaštetova (Roman o Prešernu). Ker sta bili obe deli že dolgo razprodani, se je naša založba Lipa lotila ponatisov, in sicer je leta 1956 izšlo Slodnjakovo »Neiztrohnjeno srce«, zdaj pa še Vaštetove ROMAN O PREŠERNU. Pisateljica je delo za ponatis še enkrat pregledala in na več mestih popravila. Založba je izdala roman v zelo lepi opremi Milana Arneža.

UPRAVIČENO VESELJE OB LEPIH USPEHIIH

In še bomo praznovali

Ne le zato, ker je postal že res tradicionalni, nepogrešljiv; ne le zato, ker je bil letos že 4. po vrsti, ampak predvsem zaradi neresnega drugega je bilo vredno pretekle nedelje priti v Ravno nad Šmarjami na otvoritev kmečkega praznika. Tisto — »nekaj drugega« — je pravzaprav na prvi pogled povsem enostavno, povsem razumljivo, če pa si se takole pogovarjal z mladimi in starimi ob čaši rujnega istrskega vina, pa si zvedel, da je pot bila vendarle dolga. Namreč pot do napredka v kmetijstvu Ravna ter okoliških vasi, pot do letošnje velike vinske razstave, do izobraženih kmečkih deklet in fantov, ki so ostali na svoji zemlji, da bi jo dobro obdelovali — skratka, do vsega, za kar je kmečki praznik samo prijetna manifestacija.

najbolj razgibana vas daleč naokoli. Zato ni treba posebej omenjati, da so tudi otvoritvene slovesnosti bile nadvse prijetne in vesele: mnogo glasbe, narodnih noš, vinskih običajev, mnogo zadovoljnih domačinov in nič manj veselih gostov. Vinska razstava pa je po drugi strani zopet pokazala, kolikšno pot je bilo treba prehoditi, da so od več kot 150 prijavljenih vzorcev vina zavrnilo tokrat le 2, medtem ko so

vsi drugi iz tistega kota dobro zavedajo: da ne kaže počivati na lovorikah, doseženih z delom zadnjih let. V Kmetijstvu posebno ne: modernejša proizvodnja na velikih kompleksih, to je tisto, kar v bodočnosti čaka vse te vrle kmetovalce. Ne bo se težko odločiti in znova prijeti za delo, da bi prihodnji kmečki prazniki bili še bolj veseli. Vsaj tako sem razumel letošnjega botra praznika, kmetovalca in vinogradnika Valentina Bažeca, ko mi je med veseljem mladih in starih dejal: »Se bomo praznovali!«

Pokrovitelj Kmečkega praznika v Ravnu je letos predsednik piranske občine Davorin Ferligoj. Na sliki med otvoritvenim nagovorom minulo nedeljo popoldne

jih prejšnja leta zavračali tudi po 30, 40. In še to, da so bila vina zelo visoko cenjena in nič čudnega torej, če se ne bo tako lahko odločiti, kdo bo v nedeljo, ko bo zaključek enotedenskega praznovanja, prejel zlato, bronasto ali srebrno medaljo.

In še nekaj, česar se vsi vaščani iz Ravna in Nove vasi, pa tudi

Na nedeljskem slavlju ob Kmečkem prazniku v Ravnu nad Piranom se je posebno izkazala spet domača folklorna grupa pod vodstvom vaškega učitelja Gojkoviča

SE O ZGODOVINI PARTIZANSKE TEHNIKE »NANOS«

Bistrijo se vode na Postojnskem

Občinski odbor Zveze borcev objavlja še nove podatke

PREJELI SMO

OBČINSKI ODBOR ZB NOV
POSTOJNA
Štev. 139/58
Dne 27. X. 1958

UREDNIŠTVO SLOVENSKEGA JADRANA
KOPER

V prilogi Vam pošiljamo članek »Se o zgodovini Partizanske tehnike Nanos«, katerega prosimo, da objavite v prihodnji številki.

Občinski odbor Zveze borcev NOV Postojna smatra, da je edini dolžan na podlagi dejstev dajati pripombe k zgodovini nekaterih partizanskih edinic in ustanov, zlasti pa še k zgodovini Partizanske tehnike Nanos, ki je v NOB odigrala tako veliko vlogo.

Pripombe so popolnoma utemeljene in prosimo, da jih v celoti objavite.

Priloga: 1

Zig: Predsednik:
zanj (Kranjc Janez)
Podpis nečitljiv

V zadnji številki Slovenskega Jadrana je bil objavljen popravek članka, ki je bil objavljen pod gornjim naslovom ob priliki restavracije Partizanske tehnike Nanos. Sever Janko iz Postojne popravlja navedbe v članku, ki ga je po pripovedovanju takratnega aktivista Hajna Viktorja

napisala kustos Notranjskega muzeja v Postojni Urleb Matilda.

Popravek se predvsem nanaša na podatke o nabavi pisalnega stroja za Partizansko tehniko Nanos leta 1941. Viktor Hajna, takratni vodja tehnike, je namreč kustos Notranjskega muzeja dal podatke, da je bil pisalni stroj nabavljen za potrebe tehnike od Janka Severja oziroma od njegovega podjetja, katerega solastnik je bil tudi Janko Stefin iz Postojne. Anton Gorup, ki je pisalni stroj za Partizansko tehniko Nanos kupil in ga nato oddal tovarišu Viktorju Hajni, trdi, da sta imela Janko Sever in Janko Stefin lesno trgovsko podjetje, pisarno podjetje pa sta imela pri Janku Stefinu, kjer je kupljen stroj za Partizansko tehniko tudi Anton plačal, dvignili pa ga je Viktor Hajna. Anton Gorup trdi, da je za pisalni stroj plačal Janku Stefinu 1.150 lir, katere je dal iz sredstev, ki jih je imel sam kot nabavilec lesa trdnice Tomšič iz Ilirske Bistrice.

Način, s kakršnim je hotel Janko Sever popraviti dejstva o zgodovini Partizanske tehnike Nanos, očitno

kaže, da nekaterim ljudem danes ni prav, da se o njih piše, mislimo v takem tonu in s takimi dejstvi, kakor so bila napisana v članku, ki ga je objavil Slovenski Jadran. Janko Sever v svojem popravku navaja, da je bil v internaciji, vsem pa je znano, da ni bil interniran, pač pa konfiniran, kar je zelo velika razlika. Tisti, ki so bili v konfinaciji, dobro vedo, da so konfiniranci prejeli za čas konfinacije tudi plačilo, medtem ko ga pravi interniranci po taboriških smrti na Rabu, Padovi in drugod niso prejeli, temveč so se stradalni čakali samo smrti in italijanskega strela. Ko Janko Sever navaja, da je dal leta 1943 resnično pisalni stroj tovarišu Viktorju Hajni, pozablja, da je ta stroj dal na večkratno zahtevo Okrožnega odbora OF za Pivko in to ne leta 1943, pač pa septembra 1944, proti potrdilu, da mu ga bo Okrožni odbor OF po končani vojni vrnil. Pisalni stroj, katerega navaja Janko Sever, je dobil resnično po osvoboditvi vrnjen in ga je nato prodal nekemu podjetju v Postojni. Janko Sever je tudi pozabil, da so mu partizani januarja 1944 zaplenili večjo količino vina, katerega je mislil mimo partizanskih edinic prepekliti v Postojno, s ponarejeno dovolilnico, katere ni izdala Okrožna gospodarska komisija, ki je take dovolilnice izdajala. Julijan Uhelj, ki je še živ, lahko pove Severju, kje in kdaj je bilo vino zaplenjeno. Partizani so bili seveda zaplenjenega vina zelo veseli, prizadeti pa naj tudi to popravi, če mu ni prav. Dejstva so pa dejstva.

Toliko k Severjevemu popravku.

Zig
Občinski odbor ZB NOV
Postojna
Podpis nečitljiv

Pripomba uredništva: Objavljamo v celoti, kar nam je poslal v gornji zadevi Občinski odbor Zveze borcev v Postojni. Smatramo, da so v tej zadevi še očitne nejasnosti, ki jih bo treba še razčistiti. Če primerjamo namreč prvi in drugi prispevek, gre očitno za dva pisalna stroja, ki sta bila za tehniko »Nanos« nabavljena v Postojni ob različnem času. Gotovo se bo našel še kdo, ki bo to zadevo podrobneje pojasnil — pa naj si bo to v našem listu, v Notranjskem muzeju ali neposredno pri Občinskem odboru Zveze borcev v Postojni.

ZA NAPREDEK TURIZMA IN GOSTINSTVA

Pravkar bodo zasadili lopate

Kot smo že poročali, je prejšnji mesec upravni odbor Jugoslovanske investicijske banke odobril znatna investicijska posojila za rekonstrukcijo in novogradnjo hotelskih kapacitet in za napredek inozemskega ter domačega turizma na področju našega okraja. Tako je bilo med drugim odobreno tudi hotelu Triglav v Kopru 119,1 milijona dinarjev za povečanje njegove zmogljivosti sprejemanja gostov in za zgraditev nočnega lokala, po katerem je že danes v Kopru veliko zanimanje tako med domačimi, v prvi vrsti pa med tujimi gosti.

Se letos bodo ob sedanjem vrtu hotela Triglav začeli graditi dvonadstropnico, ki bo stala pravo-

kotno na glavno cesto. Pod njo bo vrt z odprto verando in bifejem, kjer bo prostora za nadaljnjih 160 sedežev. V tej dvonadstropni zgradbi bodo sobe z eno in dvema posteljama. V njej bo okrog sto ležišč in tudi nekaj pomožnih ležišč. Nočni bar bo zgrajen za vrhom ob sedanjih zgradbi hotela, vhod v njega pa bo skozi Carpacciove hiše, ki bo arhitektonsko zaključila južno fasado hotela Triglav. V baru bo 93 sedežev.

Hotel Triglav bo del dobrih investicij porabil tudi za nabavo hladilnika, za ureditev pralnice in sušilnice ter se tako uvrstil med naše najbolj sodobne gostinske obrate.

Tam, kjer beli so Snežniki...

V naših mladih letih smo to pesmico radi peli, nismo pa imeli možnosti, da bi se kadarkoli povzpeli na vrh našega primorskega očaka, na Snežnik. Za časa italijanske okupacije je bil dostop na Snežnik možen le z dovoljenjem, ker so bile na njem italijanske vojaške postojanke.

Po osvoboditvi smo bili mnogokrat na njegovem vrhu, nekateri tudi po večkrat na leto. Čudovit je razgled z vrha, od kod se vidijo kvarnerski otoki, Istra, Jadransko morje tja do Benetk, Julijske Alpe in tja do Karpatov.

Snežniška flora je posebnost, ki dela lepote Snežnika posebno zanimive. Kdor je bil le enkrat ob lepem vremenu na njegovem vrhu, ta si ga želi zopet obiskati.

Nova planinska koča na Snežniku

In zato ni čudno, če je letos bilo na vrhu Snežnika 1400 izletnikov, med njimi mnogo znanih slovenskih in hrvaških, pa tudi precej tujcev.

Vendar pa smo doslej posvečali Snežniku premalo pozornosti. Druge planinske postojanke po Sloveniji imajo oskrbovane planinske domove z lepim dostopom, nekatere celo žičnico, medtem ko Snežniku nismo še ničesar dali.

Planinskemu društvu v Ilirski Bistrici je šele letos uspelo, da z majhnimi sredstvi, ki jih je imelo na razpolago, ter s podporo okrajnega sveta za telesno vzgojo in občine (vse skupaj v vrednosti 250.000 din) in s pomočjo prostovoljnega dela domačinov ter pripadnikov JLA izgradi lepo planinsko postojanko.

Planinsko društvo s predsednikom prof. Klincem na čelu se trudi, da bi začela dela nadaljevali in uspeli kočo stalno oskrbovati. Za izgradnjo ceste do vrha bo potrebna še dodatna pomoč, kar je možno z relativno majhnimi stroški, če računamo, da bo ta cesta služila tudi za eksploatacijo in nego gozdov, posebno pa še nadaljnjemu razvoju turizma.

Na vrhu Snežnika se je pred časom mudila tudi ekipa radijskega kluba Triglav, ki želi delati poskuse za postavitve televizijske relejne postaje, a ker ni možen dostop do vrha za težje tovore (agregate za električni tok), so ti začetni poskusi obtičali.

Trasa te ceste bi šla mimo Lomovih Dolin in Travnih Dolcev in drugih gozdnih oddelkov, iz katerih do zdaj ni možno izvažati hlodovine, ki jo naša industrija uporablja kot surovino, pač pa jo režejo na panju in cepijo v drva, ki jih bosenski konjiči prenašajo do avtomobilskih cest.

Ce upoštevamo vse koristi, ki bi jih imeli z gradnjo te ceste, bi nam ne smelo biti vseeno, kdaj bomo pričeli z njeno gradnjo.

D. G.

Pogled na novo južno fasado hotela Triglav v Kopru, ki ga bodo te dni začeli širiti proti severozahodu — odobrene turistične investicije so že začele dobrodejno učinkovati

Nekaj napotkov za prehrano šolskega otroka

Solski otrok mora dobiti v zadostni količini beljakovine, kalcij, fosfor in vitamine. V tej dobi, ko otrok porabi veliko energije za šolsko delo in igranje, je potrebno, da vsebuje njegova hrana dovolj maščobe in ogljikovih hidratov (skrobnatih živil).

Za rast in vzdrževanje telesa so mu potrebne beljakovine. Prevladovati pa morajo polnovredne, to so živalske (mleko, skuta, meso, jajca itd.). Ako otrok ne dobiva dovolj beljakovina, ne more priti do raznih močnejših in otroški zmogljivosti, v harmoničnosti njegovega razvoja, kar vse ima posledice tudi pri šolskem delu.

Posebno pozornost moramo biti pri učenju prvega razreda. Za otroka je prehod od doma v šolo velik duševni in telesni napor, saj se mora podpreti vsakodnevni šolski disciplini, pazljivosti pri pouku in se vključevati v nov, njemu nepoznan otroški kolektiv. Pri vsem tem duševnem in telesnem naporu ga moramo podpreti s pravilno sestavljeno in pripravljeno hrano, ki naj jo otrok uživa v čim bolj rednih obrokih.

Čim več se otrok giblje in igra, udeležuje v športu, tem večja je njegova potreba po hrani. Na splošno bi lahko rekli, da je potreba po posameznih hranilnih snoveh na 1 kg njegove telesne teže večja, kakor je potreba na 1 kg telesne teže pri odraslem človeku. Pri otroku med 11. in 14. letom je paziti, da ne dobe preveč maščob in sladkorja in se ne začne rediti.

Pri vsakodnevni obroki šolskega otroka je treba gledati na naslednje: Zelo važen obrok je zajtrk, ki mu razmeroma malo družin posveča dovolj skrbi. Otroci naj zajtrkujejo v miru, sede in dovolj obilno. To ni važno samo zato, da dobi otrok potrebne hranilne snovi, temveč je pravilno zaužiti zajtrk tudi velikega vzgojnega pomena, ki preide otroku v vsakdanjo navado, katere se bo držal tudi kot odrasel človek.

Dopoldansko malico dobe otroci v veliki večini v šoli. Pri nas še maloštevilni starši niso uvideli, kakšnega pomena je malica za telesni in duševni razvoj otroka. Vzporedaj jo

moramo z dodatnim obrokom v tovarnah in podjetjih, ker obnovi delovno sposobnost, katere je začela upadati po nekaj urah dela. Poleg tega je šolska malica pomembna za otroke tudi zato, ker je v velikih primerih to prvi zajtrk, ali pa dopolnilo za kosilo (pri popoldanskih izmenah pouka). Na vsak način ta obrok dopolnjuje domačo prehrano, ki je pomanjkljiva iz različnih vzrokov pri mnogih družinah (zaposlenost obeh staršev, otroci-vozači, neurejene družinske razmere itd.).

Solska malica naj vsebuje: mleko — važen vir živalskih beljakovin, mlečne maščobe, mlečnega sladkorja, kalcija, fosfora in vitaminov;

kruh — najboljši je črn, vsebuje ogljikove hidrate, kalcij, fosfor, vitamine;

sadje in zelenjava — daje otroku vitamine, rudninske snovi in prijetno izpremembo (raznovidno sadje, redkvice, korenček, paradižnik, paprika, solata itd.).

Količina živil, ki jo otrok dobi za malico, naj ne bo prevelika, temveč ravno tolikšna, da zaužita količina mleka, ali mlečnih pijač z dodatki, učenca esveži, ga lahko nasiti, ne pa preobloži, kar bi imelo za posledico utrujenost, nepozornost pri pouku in slab tek pri popoldanskem obroku.

Solska malica nudi tudi mnogo priložnosti za navajanje otrok k higien-skemu in kulturnemu uživanju hrane. Ze zgodaj lahko pričnemo učenecem čuti za snago rok, posodja, okolice, v kateri hrano zauživa, ga seznanimo s pravilnim uživanjem posameznih živil in to iz higienskih, kakor tudi estetsko-kulturnih ozirav (mleko naj otrok je, ne pa zlije vase, kruh naj dobro razgrize, pri jedi naj ne čmuka, s polnimi usti naj ne govori, ostanke naj pospravi itd.).

Pri šolskih malicah je treba navajati otroke na medsebojno pomoč in postrežbo. O važnosti in potrebnosti te vzgoje so pred kratkim razpravljali na posebnem posvetovanju šolski zdravniki nemške prehranske vzgojne pospeševalne službe.

Kosilo kot glavni obrok dneva naj bo za šolskega otroka sestavljen iz vseh vrst glavnih hranilnih snovi.

Večerja naj bodo skromne, dovolj zgodnje, da otrokom ne povzročajo prebavnih težav med spanjem. Razumljivo pa je, da mora biti večerja močnejša in obilnejša, če otrok nima popoldanske malice.

KAJ NAJ UŽIVA ŠOLSKI OTROK?

Poglejmo naslednji predlog za posamezne dnevne obroke. Iz njega je razvidno, da so pri teh obrokih zastopane vse snovi, ki jih otrok potrebuje za rast, energijo in zaščito zdravja.

ZAJTRK: mleko, mlečne pijače, črna kava, enoten ali črn kruh, surovo maslo, ali margarina, marmelada, skuta in podobno.

MALICA: mleko, mlečne pijače, črn kruh, kosček klobase, salame, me-

Zimski kostum iz deoelega, volnenega pepita blaga s krzlenim ovratnikom

sa; marmelada, surovo maslo ali margarina, sveže sadje ali zelenjava.

KOSILO: nekaj surove zelenjave ali sadja ali sadnega soka. Če kuhamo juho, jo obogatimo s surovimi zelenjavo, n. pr. zelenim peteršiljem. Meso, posebno drobovina, ribe, jajčne jedi, skuta. Za priloge ponudimo krompir, stročnice, zelenjavo in solato.

VEČERJA: po možnosti veliko zelenjave, solate, razne kaše, narastki, krompirjeve jedi, manjše količine mesa, klobase, ribe, jajce, sir, mleko.

Obloženi kruhki k čaju ali mlečnim pijačam, vedno nekaj svežega sadja ali sveže zelenjave.

Mastne, ocvrte jedi za večerjo niso primerne, raje se odločimo za ne pretežke enolončnice.

(Po »Sodobnem gospodinjstvu«)

»družni« NASVETI

V BESEDI IN SLIKI

Veliko truda si boste prihranili pri čiščenju pečice svojega električnega štedilnika, če boste naredili takole: v majhno posodo nasujete amoniaka, dajte posodo v pečico, jo dobro zaprite in pustite tako čez noč. Izhlapenja amoniaka bo omehčalo vse mastne ostanke, ki so se prijele stene pečice. Drugi dan boste pečico zelo lahko očistili z vlažno krpo.

Kositrne predmete, če jih ne želite ohraniti kot starinsko vrednost, lepo očistite takole: v posodo nalijete močno osoljeno vodo, jo pustite v posodi nekaj časa, potem pa zdrgnete z mehko kipo in drobno, segreto soljo.

Morda še niste vedele...

• da bodo vaše obrvi in trepalnice mnogo daljše in gostejše, če jih boste vsako jutro in večer ščetkali z ricinusovim oljem;

• da povzroča jesenska megla rjo na predmetih iz kovanega železa. To preprečimo tako, da premažemo železo s polituro za pohštvo in šelakom.

• da je limonin sok odlično sredstvo proti glavobolu. Jemati ga je treba na tešče;

KOTIČEK ZA STARŠE

Ne tako... ampak tako

Hči: Ah, mama, zakaj mi Ivan nikoli ne pomaga očistiti čevljev?

Mati: Kaj hočeš, možki nimajo radi naših hišnih opravil. Ti si dekle in navadi se na to že od majhnega.

Mati: Janez, ta teden je tvoja vrsta, da čistiš čevlje. Saj veš, da smo se tako dogovorili in ves prejšnji teden je vse naše čevlje čistila Marica.

Nikoli ne delite domačega dela na »moško in žensko«, temveč navadite otroke že od najhnega, da je treba opraviti vse s skupnimi močmi. Ko bodo odrasli, bodo navajeni pomagati pri vseh hišnih delih in možki ne bodo nikoli niti pomislili, da to delo zmanjšuje njihovo »moško dostojanstvo«

V veliko veselje koprskih mamic je Otroški vrtec sprejel še 40 otrok, ker so končali adaptacijo dveh igralnic, umivalnice, garderobe in stranišča, tako da se je kapaciteta vrta povečala. Še nekaj jih bodo sprejeli, ko bodo končani novi bloki na Belvederju, kjer je predviden prostor za otroški vrtec, ki bo sprejel okrog 20 otrok. Tako se počasi urejuje vprašanje, o katerem so pisali v Tednu otroka, da je precej pereče. Tu je namreč tudi zagotovilo, da bodo dobili otroci v šoli s 3. novembrom toplo malico. Ob LO Koper je s pomočjo Pionirskega in Dijaškega doma rešil vprašanje denarja, otroci pa so že tudi plačali vnaprej, tako da je upati, da ne bodo nastopile nepredvidene težave. Na sliki: mali razposajenci v koprskem otroškem vrtcu so se pomirili in nestrpnost čakajo pri pogrnjenih mizah. Morda bo danes kaj prav dobrega...

Novitete za naše gospodinje

100 PLETENIH VZORCEV

Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani je že v tretji izdal knjigo 100 PLETENIH VZORCEV.

Knjiga vsebuje pravzaprav preko 150 vzorcev in besedi in sliki in je tiskana na zelo finem papirju.

Služila bo začetnicam, izurjenim pletiljam in učiteljicam ročnih spretnosti, ker obravnava in pojasnjuje vse, od začetnih pojmov pletenja do večbarvnih in čipkastih vzorcev.

V prvem delu so navodila za boljše razumevanje popisov vzorcev, tehnične izvedbe pletenja, likanja pletenja, uporabo stare volne, izdelavo gumbov, gumbov, čopkov in res. Dalje sledi 100 tako imenovanih gostih vzorcev za vse vrste ročnih pletenja. Marsikateri bodo dobrodošli dvo in večbarvni vzorci, pri katerih lahko uporabi tudi že rabljeno volno. Za pletenine, kot so rokavice, šal, ogrinjala in bluze, pa bo vsaka našla vzorec po svojem okusu v zaključnem delu knjige v poglavju Čipkasti vzorci.

Knjiga stane 250 din in jo lahko kupite v knjigarni ali naročite v upravi založbe Mikošičeva 4/II.

»SODOBNO GOSPODINJSTVO« št. 8-9

Pravkar je izšla izredno bogato ilustrirana dvojna številka »Sodobnega gospodinjstva«. V uvodu prinaša obširno poročilo, dopolnjeno s številnimi fotografijami z letošnje velike razstave »Družina in gospodinjstvo« v Zagrebu.

Kljub velikemu pomenu razstave je dnevno in ostalo časopisje zelo skopo poročalo o njej in je poročilo v »Sodobnem gospodinjstvu« do zdaj najobširnejše zajelo organizacijo razstave.

V tej številki je objavljeno tudi nadaljevanje članka o mehaniznem pranju, in sicer obravnava sušilne naprave in likalne stroje. Zanimiv je članek o porabi električne energije v gospodinjstvu.

Kako opremiti predsobo, da bo videti lepa in praktična in da bo gostov vtis že takoj ob vstopu ugoden,

Preprosta obleka s tričetrtinskimi rokavi

Kozmetika

Vrsta kože

Ce hočemo opisovati razne pomanjkljivosti, bolezni ali napake, pri katerih kozmetika mnogo pomaga, moramo seveda najprej vedeti, kakšna je normalna koža.

Normalna, zdrava koža mora biti mehka, rožnata, dobro prekrvljena, ne premastna, ne prekuha, pore morajo biti majhne, koža ne sme imeti madežev, izpuščajev ali bradavic, mora biti primerno elastična in napeta. Jasno je, da je tako idealno kožo, o kateri sanja vsaka ženska, poklonila narava le malokaterim. Večinoma kvarijo ta normalni, zaželeni videz kože različni patološki pojavi, ki so posledica bodisi različnih zunanjih dražljajev, bodisi da so pogojeni že v sami naravi posamezne osebe. Razni tako imenovani kožni zajedavci, aene, pege, milja so gotovo taki kožni znaki, ki kvarijo njen videz. Tu lahko kozmetika, če že ne popolnoma odstrani, pa vsaj delno omili zunanjo podobo.

Koža je lahko debela, tanka, masna, suha, kombinirana itd. V glavnem ločimo dva tipa kože: masno in suho, ki pa se seveda lahko med seboj prepletata.

Po navadi je masna koža tudi debela, trda, ima bolj široke, grobe kožne pore, se sveti in je velikokrat polna kožnih zajedavcev. Bolj pogosto se taka koža kaže pri črnkah in brinetkah; če tako kožo primemo in jo skušamo dvigniti od podlage, je debela, polna. V masni

koži žleze izločajo preveč mastnih izločkov in velikokrat se pripeti, da se te žleze zaprejo, bodisi od nesnage, bodisi od česa drugega. Tedaj se izločki žleze ne morejo več izcejati na kožno površino, ker pa žleza neprestano tvori in izloča svoj produkt, se začne širiti izvodilo, v katerem se ta izloček nabira in tako nastanejo na koži značilne tvorbe kožnih črvov ali zajedavcev. Včasih se naselijo v teh začepljenih izvodilih žlez tudi razne klice, ki povzročajo nato vnetja, in tako nastanejo potem lahko prava gnojna vnetja kože, čiri, ki so lahko dalje abscesi in flegmone. Masna koža je zaradi vseh teh grozečih nevarnosti najbolj potrebna sistematičnega čiščenja in nege.

Suha koža je, kakor že samo ime pove, bolj uboga na maščobi, je večkrat hrapava, lišajasta in je po navadi bolj tenka, včasih je pod prsti čutili, če jo dvignemo od podlage, kot prijem papirja. Pogosto vidimo tako kožo pri blondinkah in rdečelaskah, že v mladih letih se začne pretirano gubati, je zelo občutljiva za zunanje klimatske vplive in je podvržena pogostosti.

Včasih imamo tako imenovano kombinirano kožo, ki se kaže v tem, da so posamezni deli obraza, kakor na primer brada, nos, čelo, zelo mastni, medtem ko so ostali deli suhi.

Se kaj več o posameznem tipu in kakšno nego potrebuje ena ali druga vrsta kože, vam bom opisala prihodnjici.

Vera Hönigsman

SEVERNA OBALA NOVEGA KOPRSKEGA PRISTANIŠČA DOBIVA SVOJO OBLIKO

Pred dograditvijo prve etape operativne obale

Odkar smo Slovenci po zadnji vojni spet svobodno zadihali na svojem morju, odkar smo se na to morje spet privadili in ga vzljubili z vsem ognjem našega ustvarjalnega poleta, odkar so se izpolnile naše sanje o svobodni sinji planjavi — vse od takrat menda še ni bilo tolikšnega praznika na naši obali, kot bo prihodnji mesec otvoritev novega koprškega pristanišča in pristanek prve čezoceanske ladje ob njem prvi novi operativni obali.

Veliko časa in truda in nesebičnega požrtvovalnega dela tihih pobudnikov — ljubiteljev morja in poznavalcev njegovega pomena za naše gospodarstvo je bilo treba, da je zamisel o novem koprškem pristanišču dobila svoje telo in materialno obliko: pred manj kot letom dni, dec. 1957, je bil odobren glavni projekt za izgradnjo 135 metrov operativne obale v Kopru. Dolgotrajna prizadevanja njegovih konstruktor-

jev in bodočih oblikovalcev so bila ob vsestranski podpori in prizadevanjih najvišjih okrajnih funkcionarjev ter ob pomoči nekaterih ljudi iz republiških forumov končno ovenčana z uspehom: ideja o novem koprškem pristanišču je zmagala in postala prijemljiva stvarnost.

Ob odobritvi glavnega projekta so bili v mladem podjetju Vodna skupnost, ki naj bi prevzela izgradnjo novega pristanišča, na to delo že dobro pripravljeni. Nova naloga ni bila od muh, zlasti če upoštevamo, da Slovenci doslej še nismo gradili tako velikega pomorskega objekta. Vendar pa se je našlo nekaj sposobnih kadrov, ki so v izgradnji pristanišča videli svoje življenjsko delo. Vodna skupnost je sicer imela na razpolago dokajšnjo mehanizacijo, vendar pa ta ni ustrezala graditvi pomorskih objektov, saj spočetka med njo ni bilo niti navadnega čolna.

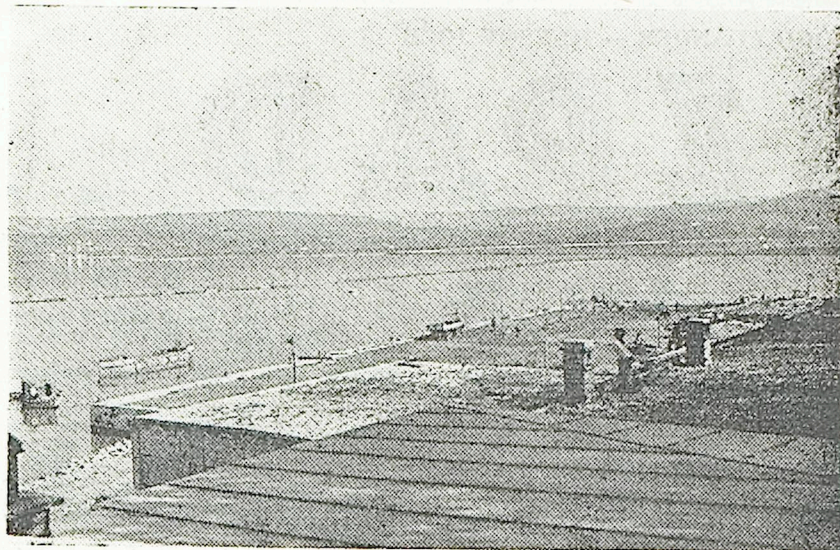
Up mladega kolektiva je bil seveda sodobni sesalni bager »Peter Klepec«, s katerim smo se imeli že priložnost dobro spoznati v teku njegovega enoletnega dela. Pokazalo se je, da upi niso bili zaman in da je vsa pričakovanja še daleč presežena — danes je že poglobljen pristaniški kanal, tako da tudi deset tisoč tonske čezoceanske lahko brez skrbi vplujejo v novo pristanišče in se privežejo ob zgrajeni operativni obali.

Prvi pomorski plovni objekt, ki so si ga za pomoč napravili pri Vodni skupnosti, je bil majhen, na štirih bencinskih sodih narejen splav. Kljub začetnim težavam in pomanjkanju ljudi, materiala in mehanizacije pa se je mladi kolektiv Vodne skupnosti s pravim partizanskim poletom in

ki se je upiralo novemu času in spremembam, ki jih je ta nosil. Ko je tenka plast snega pokrila tudi Koper z okolico, ko je zmrznil Škocjanski zaliv in se spremenil v nepričakovano drsališče koprskih pionirčkov, tedaj so neutrudni potapljači sekali pod vodo skale, na katerih so nato betonirali temelje novega pristanišča. Tega betoniranja niso mogla več preprečiti niti spomladna neurja niti pomanjkanje strokovne delovne sile. Neredko je ista skupina ostajala pri delu tudi po 16 ur, mnogokrat so potapljači dežurali celo po 24 ur skupaj, ker podvodno betoniranje ni trpelo odloga in prekinitve.

Hkrati s podvodnimi stebri so rasli na obali betonski nosilci. Poletje je našlo že vrsto stebrov, ki so gledali iz vode. Ko je tedaj prišel kot po navadi po opravku k ostankom Rexa veliki plavajoči žerjav »Veli Jože«, je priskočil graditeljem na pomoč in s svojo orjaško šapo položil prvih 23 betonskih montažnih nosilcev na dvojne pripravljene polj — prvi metri bodočega pristanišča so bili tu.

Delo je naglo napredovalo. S prakso so prihajale delovne izkušnje. V dveh izmenah so vsak dan zabetonirali na gradbišču po en montažni nosilec. »Peter Klepec« pa je noč in dan ril po morskem dnu, ga poglobljal in posrskani material pošiljal po debelih cevih onkraj pregrade — nasipa med Koprom in Ankaranom, ki ga je poleti zgradila mladina z vseh vetrov Slovenije. Kopno za pregrado se je vedno bolj večalo, saj je »Peter Klepec« spihal tjakaj vsak dan na stotine ton blatne zemlje in kamenja z morskega dna tokraj nasipa. Nastajala je varna pot za velike

Pogled na novo koprsko pristanišče tik pred dokončanjem prvih 135 metrov operativne obale, ki je zrasla z delom pridnih rok v pitem letu dni

z zemljo izkopanih temeljev stanovanjskega naselja na Belvederu, z jalovino iz sečoveljskega rudnika. Morski breg pa so obkladali z do tone in več težkimi kamnitimi bloki iz kamnoloma nad Semedelo.

Mladi kolektiv Vodne skupnosti je gradil pristanišče, to pa je gradilo nove kadre. Vsakodnevna praksa je storila svoje in osposabljala vedno nove ljudi na dotlej neznanih delovnih mestih. Tako kot organizacijsko in strokovno pa se je mlado podjetje krepilo tudi materialno in danes ima dobro opremljeno gradbišče z izkušenim vodstvom, v zalivu pa se gugajo številni čolni in vlačilec Junon vleče zdaj ta, zdaj oni plovni objekt.

Cepprav človek večkrat nerad posluša ali prebira suhoparne številke, pa te mnogokrat je najbolj nazorno prikažejo neko delo, storitev in podobno. Temu se ne da izogniti tudi pri opisovanju dela v novem pristanišču, ker bi to sicer bilo precej neresnično. Nekaj številčev pa nam na kratko pove, koliko dela je bilo opravljene in kakšni rezultati so bili doseženi.

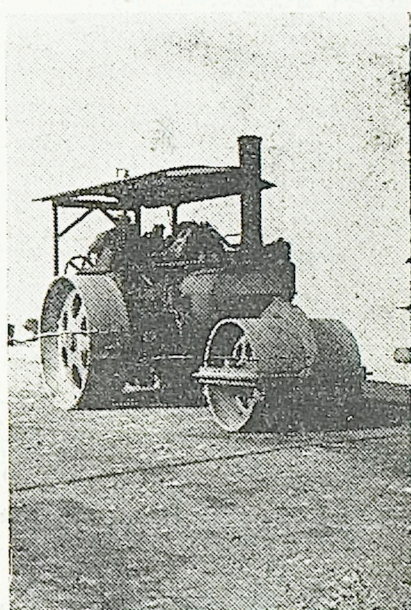
Sesalni bager »Peter Klepec« je v tem času izkopal in poslal za nasip v Škocjanski zaliv nad pol milijona kubičnih metrov blatnega dna. Kjer je bilo pred letom komaj kaj nad dva metra vode nad dnem, danes lahko brez skrbi manevrirajo velike ladje, ki imajo do 9 metrov ugreza. Samo za temelje nove obale je grabežni bager »Rapi« izkopal okrog deset tisoč kubičnih metrov kamna, skal in blata. Za nosilne stebre je bilo porabljenih 2.200 kubičnih metrov podvodnega betona, med stebri pa je bilo treba nasuti 11.200 prostorninskih metrov kamnitega nasipa. Razen tega je bilo treba nasuti 6.800 kubičnih metrov splošnega nasipa in postaviti 1.200 kubičnih metrov okrog tona težkih blokov za oblogo nasipa. Na podvodne stebre so bili postavljeni 104 montažni betonski nosilci, v katere je šlo samo armiranega železa kar okrog 200 ton. Skupno je vgrajenih v zgornjo betonsko konstrukcijo 1.200 kubičnih metrov betona.

Zdaj je treba površino nove obale le še asfaltirati in prvi del našega čezoceanskega pristanišča v svobodni Sloveniji bo pripravljen na sprejem prvih ladij s tovorom izra morja.

Požrtvovalno delo naših graditeljev ni ostalo nezapaženo. Doma in v tujini je vzbudilo precejšnjo zanimanje. Česti so bili obiski naših državnih voditeljev in predstavnikov republiških organov. Konstrukcija nove obale, ki je med najsodobnejšimi gradnjami v naši državi, je žela nepri-

siljeno priznanje ne samo domačih, marveč tudi številnih tujih strokovnjakov.

Posebno presenetljiva je bila za vse prijatelje novega pristanišča — še bolj pa verjetno za tiste, ki si ga ne želijo v Kopru — hitrost, s katero je nova obala nastajala. Navadno traja gradnja tudi po nekaj let, medtem ko je pri nas zrasla v enem samem

Te dni je parni valjar v novem koprškem pristanišču izredno zaposlen: utrjuje spodnjo plast pristaniške ploskve pred asfaltiranjem

letu. Vrednost nove obale in pristanišča bomo v celoti lahko ocenili šele čez čas, ko bo v polnem razmahu dajalo prve sadove dosežanega truda in materialnih žrtv, ki se bodo prav gotovo večkratno obrestovale.

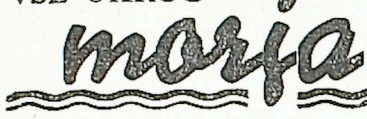
Po letošnji otvoritvi prve etape operativne obale pa čaka Vodna skupnost že nova naloga — pravzaprav kar več nalog. Odobreni so investicijski programi za zgraditev nadaljnjih 135 metrov operativne obale in za zgraditev velikega tranzitnega skladišča ob njej. Treba bo sicer krepko pljuniti v roke, da bo Vodna skupnost v prihodnjem letu izpeljala tudi to nalogo, vendar pa je zdaj že veliko lažje kot je bilo pred letom dni, tako da gre podjetje za izvežbanim in izkušenim kadrom na delo — toliko bolj veselo, ker se zavedajo, da je najtežavnejše začetno obdobje že mimo. Misel o potrebi pristanišča v Kopru se je močno vsidrala v srca naših ljudi, od koder je ne more nihče več iztrgati.

— 0 —

V oktobru največji tovorni promet v Kopru

V mesecu oktobru je priplulo v Koper 178 ladij s skupno tonažo 14.263 NRT. Te ladje so pripeljale 5198 potnikov, odpeljale pa 7355 potnikov. Skupno je zaznamoval potniški promet v Kopru 12.552 prispelih in odpotovalih potnikov. Posebno velik pa je bil tovorni promet, saj je dosegel rekord po priključitvi. Koprška luka je tako zaznamovala v oktobru 3.736 ton tovara. V prvih desetih mesecih tega leta smo imeli v Kopru skupno 25.478 ton tovarnega prometa, kar je več kot vse leto 1957, ko smo imeli 25.332 ton prometa.

VSE OKROG

GRŠKI BRODARJI — TRETJI NA SVETU

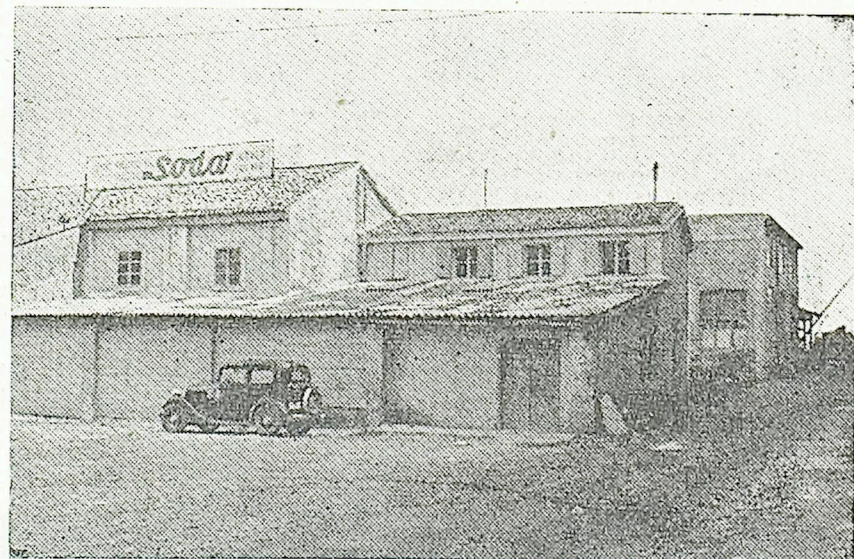
Skupno število ladij na vsem svetu je po Lloydovem poročilu znašalo lani 33.804 plovne enote s 110.246.081 BRT. Prvi so po številu ladij in tonazi še vedno Angleži, sledijo jim ZDA, na tretjem mestu pa so Grki. Ne kraljevina Grčija, temveč le njeni državljani, ki razpolagajo z ladjevjem 10,5 milijona BRT. Posebno močno so s tankerji in tovornimi ladjami. Ze pred tremi leti so grške pomorske družbe nadzorovale desetine vse svetovne toneže za vrste plovilnih enot. Zal plove pretežna večina tega brodarstva, to je nad devet milijonov BRT, pod tujimi, ceneniimi zastavami, kot so Panama, Liberija, Honduras in še nekatere. Grška država nima od teh ladij nobenih dohodkov. Pod njeno državno zastavo je od vsega tega ogromnega »grškega« ladjevja komaj nekako poldrug milijon BRT. Grčija si zelo prizadeva, da bi se tudi ostalo »grško« brodarstvo vključilo pod njeno nadzorstvo. Če ji to uspe, bo po tonazi trgovskega ladjevja zares tretja pomorska velesila na svetu.

SEDEM DOLGIH LET

Sedem dolgih let je gradil Michael Dibary na dvorišču svoje hiše v Coney Islandu 23-tonsko jekleno jadrnico, dolgo 15 metrov, preden je prišel do splavitve. Uredil jo je na Dieslov pogon ter ji nataknil 4 m visok jambor. Računajoč vse izdatke in svoje lastno delo, naj bi ga bila stala 100.000 dolarjev. Toliko, dokler je še stala na domačem dvorišču. Ker morje ni bilo tik dvorišča, marveč onstran ceste, mu je splavitev napravila toliko novih težkoč in stroškov, da je na vso jezo takoj odjadril na Florido, kjer je svoj izdelek bogato vnovčil.

kje so ladje

- Pl »BIHAČ« je bila do 5. novembra v popravilu v ladjedelnici v Trstu, nato pa je odpeljala v Jugoslavijo.
- Pl »DUBROVNIK« je od 18. oktobra v Remontni ladjedelnici Splošne plovbe v Piranu zaradi popravil.
- Mr »GORENJSKA« je 25. oktobra priplula na Reko, kjer naklada tovor za Aleksandrijo v Egiptu.
- Pl »GORICA« je 4. novembra priplula v Rotterdam, kjer manipulira s tovorom.
- Pl »LJUBLJANA« je 2. novembra priplula iz Šibenika v Zdanov, kjer naklada tovor za Jugoslavijo.
- Mr »MARTIN KRAN« je 30. oktobra priplula v Piran, kjer je v popravilu v Remontni ladjedelnici Splošne plovbe.
- Pl »NERETVA« je 3. novembra odpeljala iz Gdymije s tovorom za Jadransko morje.
- Pl »POHORJE« je 21. oktobra plula mimo Dondra Head na poti iz Far Easta za Rotterdam, kamor bo predvidoma priplula 19. novembra.
- Pl »ROG« je v Rotterdamu, kjer razklada pripeljani tovor.
- Pl »ZELENGORA« je 3. novembra odpeljala iz Visakhapatnama za ZDA.

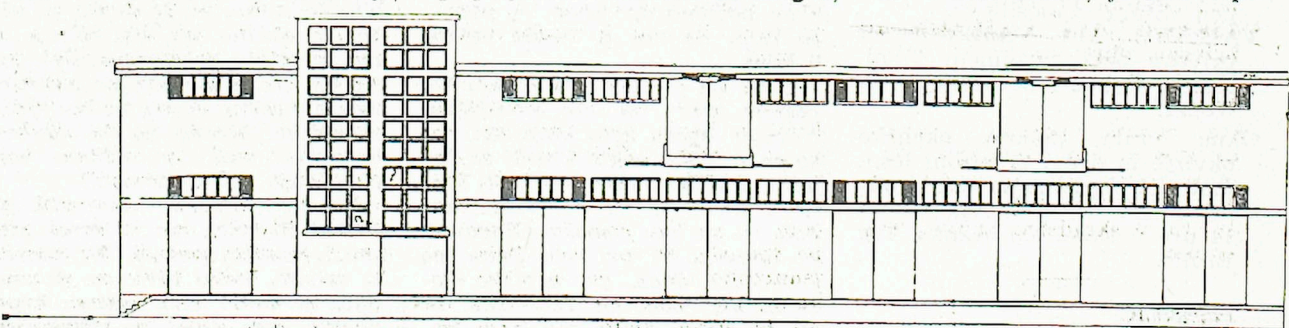

Staro se še upira novemu. Na sliki je poslopje obrtnega podjetja Soda, ki bo te dni izginilo iz novega pristanišča in napravilo prostor novemu času in bogatemu nadomestilu v gospodarstvu naše skupnosti

zagrizenostjo lotil dela. Koprčani so več mesecev opazovali morje na Severni obali, kjer so eksplozije podvodnih min in potapljaške barkase na površini kazale, da se tamkaj dogajajo pomembne spremembe. Deset metrov pod morsko gladino je tamkaj začelo utripati življenje — nastajali so temelji novega pristanišča. Najtežja začetna dela so bila opravljena pod vodo v januarju in februarju letos — ne glede na burjo in mrz in na ježno morje,

ladje, ki bodo prihajale v novo pristanišče.

Še enkrat se je oglašil »Veli Jože« in posodil svojo ogromno pest za pokladanje nosilcev na stebre; 56 nosilcev pa je montirala skupina petih ljudi z električnim vitlom. Obrisi nove obale so iz dneva v dan rasli in dobivali svojo končno obliko. Za obalo pa je nastajal prostran raven prostor, ki so ga delavci Vodne skupnosti zasipali s kamnom, pripeljanim z barkami od drugod,

Ob novi operativni obali bodo začeli na površini 5.500 m² graditi nadstropno tranzitno skladišče. Gradnja tega skladišča bo nadaljevanje že začetih del v pristanišču. Predvidoma bodo začeli z njo še letos. Na sliki leva polovica bodočega skladišča

BOGO FLANDER — KLUSOV JOŽE

IZPAD

Črtica iz zbranega dela, ki ga je izdala založba »Borec« v Ljubljani. Uredil, uvod in opombe napisal Emil Cesar, zunanja oprema Dremelj Franc-Aco

Se preden se je zdanilo, so zapeli mitraljezi. Najprej smo samo orisli sluh, saj ta pesem je že stara in smo je navajali. Morda so se v jutranjem mraku nekje v hosti srečale in udarile patrolje. A pokalo je vedno bolj, zabobneli so bacači in naš obveščevalec je javil:

»Beli in Nemci gredo v Gorjancce...«

Preko pobočij med hostami, po skrivnih stezah in na pol kopnih kolovoznih poteh skuša sovražnik prodreti v naše osrčje. Gorjanci mrko zrd na prihajajoče in skrivajo svoj sro v skrivnostnem molku. Strmine, grebeni, hoste, vse je pripravljeno, da iz nevidnih zased vsuje smrtonosni plaz v prihajajoče sovražnike.

Dve četi tipata za belimi. Tretja je na visokem pobočju razpostavila svoje mašine in željno čaka, da pridejo bliže. Na vrhovih kot drobne točke negibno žde opazovalci in njih sokolija očesa iščejo po grapah in bregovih sovražnikove kolone. Globoko v dnu se odlušči tri črne pike. V velikem presledku počasi napredujejo, včasih za hip postanejo, nato pa zopet lezejo posev v breg, proti vasi, v katero je prišel sovražnik. Za njimi se na robu hoste pomikajo strelci, budno pazijo, kdaj bo patrolja predhodnica naletela na sovražnika. Visoko v lepem bregu točijo težke brede in njih pesem dopolnjujejo strelci kratkih italijanskih pušk. Vse jasneje in določneje kaže sovražnik svoje namero. Z več strani hoče prodreti med bataljone, jih razdeliti in razgnati. A rafali naših mitraljezov kažejo drugače. Vedno bolj se gosti jekleni zid, vedno nevarnejša je belim pot naprej.

Z vrha grebena, kamor smo namestili težki mitraljez, se čuje pogovor: »Jih vidiš, Janez? Glej, sedaj skušajo uiti iz vasi. Pazi, nišani na osem sto metrov.«

Nato rafal, dolg, kakor večnost. Smeh. Eto, beže nazaj: Samo pet jih je ušlo naprej. Kakaj, znova bodo pokusili.

In že jih vidimo, kako poskušajo višje gori, a tam jih sprejme breza prvega bataljona. Zopet beže nazaj in ne morejo iz vasi.

Za Podgradom je revsknili bacač.

Slišimo mino, kako vesla preko nas. Dolgo, dolgo ni nič.

»Da ni sabotirana,« se ustraši Polde.

V odgovor zagradi v vasi, kot bi se podiral Gorjanci.

»Dober tek,« voščiti Tine in prešerno spusti rafal.

A tudi oni ne ostanejo dolžni. Skozi zrak ostro pržižgajo mine in njih oglušujoči treski nas mečejo od tal. Stisnemo zobe in čakamo novih pošilk. To pot so padali v drugo smer. Janez pride k sapi in zapoje kljubovalno, a ne preveč glasno: Kaj nam pa morejo...

Mitraljez Butara je doživel svojo največjo dogodivščino.

Lezejo v breg, on in tovariša, njegov mitraljez je vedno pripravljen. Nad njim se vrh brega pojavijo postave. Čeprav je pričakoval, da se bo srečal s sovražnikom, je vendar prvi hip osupnil. Pogleda okoli sebe, kje bi našel zaklon, a breg je gol in ne nudi kritja. Stisne, a mitraljez ne uže. V naglici je pozabil odpreti vžigal. Oni z vrh brega pa kliče navzdol:

»Hej, tovariš, hitro sem gor, po cesti prihajajo tanki!«

Butara osupne in pogleda bolje. Pa to so naši. Tovariša se oddahne. Vraga, res neprijetno je, če te dobe v takem položaju.

»Iz katerega bataljona ste?« kliče navzgor.

»Vod za zvezo,« zadoni odgovor.

»Ah, dobro je,« si mislijo vsi trije in naglo rinejo navzgor.

Oni na vrhu tekačo sem in tja ter se razpostavljajo. Vsi imajo bele halje in to se zdi Butari čudno. Vendar gre dalje proti njim. Ko pripe na vrh, si pogledajo iz oči v oči. Pod belo kapuco se zabliška nemški slem.

Butara to opazi in bliskovito plane nazaj. Nemci in beli, misleč, da je že njihov, obstanejo kot prikovanji in zijajo za njim. Ko se zavedo, skočijo. Hočejo ga ujeti živega. Butara in pomočnik planeta v majhen jarek in mitraljez naperi mitraljez.

»Ne dela!...« Ze so čisto blizu, že vidita njihove spačene škodoželjne obraze in roke, ki se stegujejo za njima.

»Konec,« pomisli Butara in stisne ponovno petelina.

Tedaj užge mitraljez. Pa ne njegov, marveč tovarišev z nasprotnega brega. Pošasti v belih haljah obrnejo pete, a preden dosežejo kritje, jih naš mitraljez kos, kos...

Borba še ni končana. Z obeh bregov siplje svinčena toča in Butara ter pomočnik sta med dvema ognjema. Ne moreta iz jarka, takoj bi ju podrli. Beli se plazijo bliže in bliže, na vsak način ju hočejo dobiti. Butara najde napako pri mitraljezu.

»A, prekleti osigurač, kako sem pozabil nanj!« se jezi sam nase. Vendar čuti olajšanje v srcu in prva zmeda se mu je že podela. »Le pridi,« si misli in čaka.

Nenadoma, kakor bi vzrasel iz tal, stoji pred njima beli in v rokah drži mitraljez. Orjak, gotovo ga je dvakrat več kakor Butare in mitraljez v njegovih rokah se zdi kakor igračka.

»David in Goljat,« si misli Butara

Mali oglasi

DVOKOLESA od 7.000.— dalje, **CIKLOMOTORJI** od 44.000.— dalje ter **VESPE** in **MOTORJE**, nove in rabljene Vam nudi trdka **MARCON**, Trst, ulica Pietà 3. Pošljamo darilne pakete za Jugoslavijo.

Upravni odbor trgovskega podjetja »Bor« Koper razpisuje delovno mesto **SEKRETARJA** ali **SEKRETKARKE**. — Pogoji: ustrezna šolska izobrazba in večletna praksa na delovnem mestu splošnega sektorja. Sposoben (a) samostojno voditi pravne, personalne in druge administrativne posle v podjetju. — Plača po tarifnem pravilniku ali dogovoru. Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Ponudbe pošljite na upravo podjetja najkasneje do 15. novembra 1958.

Administrativna uslužbenka z 10 let prakse ter z znanjem strojepisja išče primerno zaposlitev v Kopru, Portorožu ali Piranu. Ponudbe na Slovenski Jadran pod »Stalna zaposlitev«.

VAJENKO ALI VAJENKA za brivsko obrt sprejemem takoj. Marija Mihevc, Santorijeva 19, Koper.

Okna, vrata, polkne, okenske okvirje in drugi uporabni lesni material prodamo po zelo ugodnih cenah. Ogled dnevno od 8—14 ure v skladišču »Lipa«, Trg Brollo.

PREKLIC

PODPISANI preklicujem žalitve, ki sem jih izrekel napram Mirku Petarosu.

Šiškovič Dušan

In kakor ris plane iz luknje. Cev mitraljeza nastavi orjaku na prsa in stisne. Mitraljez v rokah se sunkoma strese in oddrda rafal v zločinsko srce. Kakor gora se zamaže beli velikan in se zruši v sneg.

Butara plane proti svojim, a za njim poka kot v peklju. Skozi jekleni dež uide na varno. Trdno stiska k sebi svoj mitraljez in suha usta v razburjenju goltajo slino. Pa je takoj zopet stari in že išče mesta, kjer bo vrčal mlo za drago. Tovariši vriskajo od veselja, a beli tam preko za noge vlačijo mrtve in ranjene.

Zvečer padejo zelene rakete. Vemo, da je to znak za umik. Naš zid se razmakne, razširi in stopa Nemcem tik za petami. Ko so šli v izpad, so sanjali, da bodo njihove pete pregažile vse, karkoli jim pride nasproti. Pod noč hito nazaj, skrivajo se po grapah, premišlujejo, čemu so sploh prišli sem gor. Vlačijo s seboj mrlič in ranjence in njih trde butice so za spoznanje bogatejše. Preko naroda ne morejo izdajati. Premalo jih je in premočan je nasprotnik.

Novo mesto je lačno. Novo mesto je trpinčeno in zdaj zdaj vas izpljune iz sebe, svojat izdajalska. Kam pojdete tedaj, ko se stisne okoli vas jekleni obroč partizanove jeze? Cisto blizu je že dan, ko bo partizan napravil na vas svojo zadnjo napad.

Gorjancev zvesti čuvar do noči zre preko naše Dolenjske in misli mu vasujejo v svobodi...

Radio KODEL

NEDELJA, 9. novembra
8.00 Kmetijska oddaja: »O združitvi nekaterih KZ na Goriškem« — Pogovor med agronomom in Drejo — 8.30 Z narodno pesmijo v nedeljsko jutro — 9.00 Najraje si zapojemo: »S pesmijo in besedo po Krasu« — 9.20 Zabavna glasba — 13.30 Za našo vas — 14.15 Vedri zvočki — 14.30 Sosedni kraji in ljudje — 15.00 Vesti — 15.30 Glasba po željah.

PONEDELJEK, 10. novembra
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 14.30 Sportna oddaja — 14.40 Od melodije do melodije — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.20 Slovenske narodne.

TOREK, 11. novembra
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska univerza — 13.50 Odlomki iz oper — 14.20 Sola in življenje. »Pred mikrofonom so pionirji iz Vrsnega«.

SREDA, 12. novembra
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 14.30 Od melodije do melodije — 14.30 Okno v svet — 14.40 Filmska glasba — 15.00 Vesti.

ČETRTEK, 13. novembra
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska univerza — 14.00 Glasba po željah.

PETEK, 14. novembra
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 14.30 Domače aktualnosti: »Kadri v industriji«.

SOBOTA, 15. novembra
7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska univerza — 13.50 Popevke in ritmi od tu in tam — 14.30 Kulturni obzorik — 14.40 Znani valčki — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.20 Dalmatinske popevke.

Barba Vane pravi...

Že dolgo nisem posegel čez državno mejo, kaj pravite? Toliko pa so te dni govorili, pisali in kazali na televizijskih ekranih smrt starega in izvolitev novega papeža, da si ne morem kaj, da ne bi k tej komediji tudi jaz bleknil kakšne. Gotovo bo neumna — porečete — kakor si neumna sam, dragi Vane. Pa se mi le zdi, da je bila vsa ta komedija še precej bolj neumna od mene in še celo od tistih gardnih Svičarjev, ki so okoli rakve zaradi smrada iz nje padali v nezavest. Praviijo, da je bil tega kriv neki zdravnik, ki si je s to smrtjo prav pošteno opomogel — praviijo tudi, da mu je padla sekira v med.

Sicer pa je z izvolitvijo novega papeža stari bil koj pozabljen. Novi je bojša zelo korajžen, saj so ga v Trstu takoj krstili za Janeza, Italijani samo — kajti njihova linija je na volitvah zmaga — pa mu pravijo Giovanni, po špansko se mu reče Juan, po francosko Jean, po nemško Johann, po rusko va Ivanuška. Ni mi še jasno, kako mu bodo rekli Kitajci — samo da ga ne bodo prišli med antirevizioniste, ko pa smo Jugoslovani v tako dobrih odnosih z Vatikanom.

R A Z P I S
Komisija za razpis direktorskih mest pri Obč. LO Sežana —
razpisuje
MESTO UPRAVNIKA
TRGOVSKEGA PODJETJA »VINO« SEŽANA
Pogoji: Kmetijski tehnik s petletno prakso, ali osebe z več kot desetletno prakso na vodstvu teh podjetij
Plača po tarifnem pravilniku
Rok prijave 17. november 1958
Rok za nastop službe 1. decembra 1958
Prošnje s kratkim življenjepisom in s podatki o dosedanjih zaposlitvah sprejema Občinski ljudski odbor Sežana — Komisija za razpis direktorskih mest

R A Z P I S
Komisija za razpis direktorskih mest pri Obč. LO Sežana —
razpisuje
MESTO UPRAVNIKA
»MESTNE ŠIVALNICE« SEŽANA
Pogoji: kvalificirana šivilja ali šivilja z več kot 10-letno prakso
Plača po tarifnem pravilniku, ostali pogoji po dogovoru
Rok prijave 17. november 1958
Rok za nastop službe 1. decembra 1958
Prošnje s kratkim življenjepisom in s podatki o dosedanjih zaposlitvah sprejema Občinski ljudski odbor Sežana — Komisija za razpis direktorskih mest

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij gradbenega podjetja »GRADBENIK« Izola
razpisuje
naslednja delovna mesta za:
1. MEZDNEGA KNJIGOVODJO (s prakso)
2. GRADBENEGA TEHNIKA-KALKULANTA (s prakso)
Samostojna stanovanja zagotovljena, družinska po dogovoru. — Pismene ponudbe pošljite v 15 dneh na naslov: GP »GRADBENIK« Izola.

Kino

KOPER — 7., 8. in 9. novembra ameriški film DOBRA ZEMLJA; 10. in 11. novembra francoski film NESREČNA SREČANJA; 12. in 13. novembra francoski film LJUBIMEC LADY CHATERLEY.
IZOLA — 7. novembra franc. barvni film SVET TIŠINE; 8. in 9. novembra francoski film NESREČNA SREČANJA; 10. in 11. novembra francoski film LJUBIMEC LADY CHATERLEY; 12. in 13. novembra sovjetski barvni film VISINA.
SEČOVLJE — 8. novembra angleški film DOKTOR V HISI; 9. novembra francoski barvni film SVET TIŠINE; 13. novembra ameriški film DOBRA ZEMLJA.
SMARJE — 8. novembra francoski barvni film SVET TIŠINE; 9. novembra angleški barvni film DOKTOR V HISI; 12. novembra ameriški film DOBRA ZEMLJA.
DEKANI — 8. novembra ameriški barvni film BOBNI ONKRAJ REKE; 9. novembra sovjetski barvni film VISINA.
SEŽANA — 8. in 9. novembra ameriški film NEPOZABNA PESEM; 11. in 12. novembra francoski film BEGUNCI; 13. in 14. novembra italijanski film STREHA.

Pumorske PRIREDITVE

S P O R E D
gostovanj SNG Trst v novembru

Četrtek, 13. novembra ob 20. uri
»Dežurna služba« v Izoli
Petek, 14. novembra ob 20. uri
»Dežurna služba« v Piranu
Sobota, 15. novembra ob 16. in 20. uri »Dežurna služba« v Kopru
Nedelja, 16. novembra ob 20. uri
»Dežurna služba« v Kopru

Četrtek, 13. novembra ob 20. uri
»Sopotnika« v Kopru
Petek, 14. novembra ob 20. uri
»Sopotnika« v Izoli
Sobota, 15. novembra ob 20. uri
»Sopotnika« v Škofijah
Nedelja, 16. novembra ob 19. uri
»Sopotnika« v Pridvoru

tudi dolžna ni, lahko pa bi pomagala), in ko so izkopane jarke zasuli, so ostale kotanje in nasisi in blato in kamenje. Zato me menda lahko razumete, če sem v tistem babilonskem mraku sklical vse znane in neznane bogove na kup, pa mi ni prav nič pomagalo. Sklenil sem le, da ponoči ne bom več stopical po tisti cesti, pa tudi tistim, ki jo sicer morajo uporabljati, svetujem, naj gredo spat s kurami, podnevi pa si že kako pomagajo.

Ta teden je bilo po koprskem Belvederu zelo živahno. Srečni lastniki oziroma najemniki so se vseljevali v svoja nova stanovanja v prekrasnih blokih. Bilo je pri tem nekaj pristranih prizorov. Tako sem si čisto »iz firbca« in zaradi neznansko slabe volje, ker zame tokrat še tudi ni bilo takega stanovanja (pravijo, da sem že predolgo v Kopru in da preveč grenim nekaterikom mirno življenje), ogledoval te selitve. Posebno me je ganil tisti primer poštvovalnega selitelja, ki so mu pohištvo vozili v novo stanovanje oziroma do vrat stanovanjskega bloka kar z rešilnim avtomobilom — upam vsaj, da se pri tem ta ni pokvaril ali pa da ni med tem kak bolnik zaman čakal nanj.

Prihodnjič vam povem še kaj več, za danes in za ta teden pa prav lepo pozdravljeni!

Vaš Vane

OBALNA PLOVBA KOPER ZIMSKI PLOVNI RED

(veljaven od 10. XI. do preklica)

Proga št. 1	Vozi ob delavnikih		
	I	II	III
Koper	08.00	12.30	18.00
Ankaran	08.15	12.45	18.15
Turist	08.25	12.55	18.25
Valdoltra	08.35	13.05	18.35
Koper	08.55	13.25	18.55

Proga št. 1	Vozi ob nedeljah in praznikih		
	I	II	III
Koper	08.40	12.30	15.30
Ankaran	08.55	12.45	15.45
Turist	09.05	12.55	15.55
Valdoltra	09.15	13.05	16.05
Koper	09.35	13.25	16.25

Proga št. 2	Vozi ob delavnikih	
	I	II
Koper	10.00	14.15
Valdoltra	10.15	14.30
Turist	10.25	14.40
Ankaran	10.35	14.50
Koper	10.55	15.10

Proga št. 2	Vozi ob nedeljah in praznikih		
	I	II	III
Koper	10.00	14.15	18.00
Valdoltra	10.15	14.30	18.15
Turist	10.25	14.40	18.25
Ankaran	10.35	14.50	18.35
Koper	10.55	15.10	18.55

POTNIŠKA TARIFA

za progo
Koper—Ankaran—Turist—Valdoltra—Koper

Ankaran—Turist—Valdoltra—Koper	
Koper	40.—
Ankaran	20.—
Turist	20.—
Valdoltra	50.—

Otroci do 4. leta brezplačno.

Otroci od 4. do 10. leta in vojak 20 din.

Mesečne karte:

Koper—Ankaran—Koper ali Ankaran—Koper—Ankaran	
za 26 dni v mesecu	1.770 din
za 30 dni v mesecu	2.160 din

Koper—Turist—Koper ali Turist—Koper—Turist	
za 26 dni v mesecu	2.340 din
za 30 dni v mesecu	2.700 din

Koper—Valdoltra—Koper ali Valdoltra—Koper—Valdoltra	
za 26 dni v mesecu	2.340 din
za 30 dni v mesecu	2.700 din

Mesečne karte izdaja uprava podjetja

Koper, Mladinska ulica 1

Predkongresni obračun

Ko boste brali te vrstice, so na prvem kongresu telesne kulture v Postojni gradnji živahnih razprav. Postavili bodo temelje novih odnosov med športniki in telesnovzgojnimi organizacijami, pogovorili se bodo o sredstvih za gradnjo športnih objektov ter se pomenili o načinu, kako bi kar največ delovnih ljudi vključili v fizikalno dejavnost. V razpravi bodo sodelovali tudi delegati koprškega okraja, ki so se nekaj dni pred kongresom na posebnem sestanku temeljito pomenili o stališčih, ki jih bodo zastopali. Oglejmo si glavne misli tega sestanka, za katere glavno, da jih bo tudi beograjski kongres v glavnem potrdil.

Vetidel razprave so telesnovzgojni in športni delavci koprškega okraja posvetili odnosu občin do telesne vzgoje in športa. V zvezi s tem naj zlasti naglasimo besede tovariša Alberta Jakopiča, da je dolžnost komun skrbeti za razvoj vseh področij in tudi telesne vzgoje. Zato naj bi skladno za telesnovzgojno dejavnost ustanovili predvsem pri občinah, ki bi morale biti odgovorne tudi za smotrno uporabo sredstev. O tem vprašanju so govorili številni udeleženci posvetovanja. Poudarili so, da so nekatere občine pokazale mnogo razumevanja za telesno vzgojo. (V Izoli na primer grade športni park z devetimi igrišči), ponekod pa je tega zanimanja zelo malo (Koper ima eno samo letno igrišče, na katerem igrajo odbojko, košarko in rokomet, hkrati pa se morajo na njem zvrstiti številne šole). Na račun Kopra in tudi nekaterih drugih občin je treba povedati, da se premalo brigajo za vzdrževanje športnih objektov in da le-ti marsikje propadajo, ker so klubi gmotno preslabi, da bi jih mogli vzdrževati.

Na posvetovanju so precej govorili o razpravi nad sredstvi. Omenili so čolne v Kopru, teniške igrišča v Portorožu in še nekatere druge objekte, ki so mnogo stali, pa niso povsem izkoriščeni. Razen tega so poudarili, da bo potrebno posvetiti vsi pomoč plačalnemu športu ob morju ter zgraditi vsaj zasilne baze, v katerih bi lahko mladina teke-

movala. Koprski plavalci so dosegli letos velik napredek in bi bilo prav, da bi jim sledili tudi v Piranu, Izoli, Portorožu in drugih večjih krajih ob obali.

Mnogo zanimivih predlogov je bilo v zvezi z razširitvijo telesne vzgoje v delovnih kolektivih in na podeželju. V tovarnah koprškega okraja so že začeli uvajati tako imenovani aktivni odmor za telesnovzgojno razvedrilo delavcev. Vendar uspehi še niso povsem razveseljivi. Da bi v tej smeri napravili odločnejši korak naprej, so predlagali, naj bi v tovarnah zaposlili plačane vaditelje (vsaj v večjih tovarnah), razen tega pa bi morali zgraditi manjše športne objekte v bližini tovarn, ker so se številni delavci odpovedali telesni vzgoji prav zaradi oddaljenosti igrišč. Glede telesne vzgoje na podeželju pa je

stvar težavnejša. Predvsem bi bilo potrebno zainteresirati zadrage, da bi prispevale nekaj več sredstev za gradnjo manjših športnih objektov. Med kmečko mladino je za šport veliko zanimanje, kar je dokazalo tudi nedavno prvenstvo vaških društev v odbojki. Udeležba na tem prvenstvu je bila namreč neprimerno večja kot na turnirju mestnih ekip.

Na posvetovanju so ugotovili, da se je sodelovanje med okrajno športno zvezo in okrajno zvezo TVD Partizan v zadnjem letu še bolj poglobilo in da so dani vsi pogoji za še tesnejšo sodelovanje in združevanje. V ta namen so tudi sklenili ustanoviti koordinacijski odbor, ki je sestavljen iz po pet predstavnikov obeh organizacij. Sklenili so tudi v dneh kongresa prirediti več razstav, tekmovanj in drugih prireditev. V Postojni so na primer že imeli športni večer s predavanjem in dokumentarnimi filmi, v Kopru pa je tekmovalna in počastitev kongresa delavska mladina. L. O.

Tretji uspeh Izole na tujem igrišču

Po neodločenih izidih v Ljubljani z Ljubljano in v Celju s Kladivarjem je Izola že tretjič razveselila svoje pristaše in spet prinesla dragoceno točko s tujega igrišča. Tokrat ji je uspelo doseči neodločen rezultat (0:0) v Kranju. Poročila sicer govore, da so bili Kranjčani v premoči, toda to ne zmanjšuje uspeha Izolanov, ki so se požrtvovalno borili. Zlasti pa je treba pohvaliti njihovega vratarja, ki je reševal skoraj brezupne situacije pred vrati.

Ekipa Izole ima torej trden namen, da se v jesenskem delu prvenstva usidra v sredini tabele in kot kaže, ji bo to tudi uspelo. Vsekakor je to ogromen korak naprej, ki so se Izolani s skrajni-

mi napori komaj uvrstili v enotno slovensko ligo.

Lestvica slovenske lige je po osmem kolu naslednja:

Rudar	8	7	1	0	24:8	15
Branik	8	6	1	1	29:9	13
Maribor	8	4	3	1	16:11	11
Krim	8	4	1	3	15:8	9
Grafičar	8	3	3	2	13:15	9
Izola	8	2	4	2	10:10	8
Ljubljana	8	3	2	3	15:15	8
Kladivar	8	3	2	3	14:16	8
Triglav	8	2	2	4	12:13	6
Sobota	8	2	1	5	28:31	5
Slovan	8	0	2	6	5:19	2
Jesenice	8	1	0	7	5:31	2

SPET PORAZ KOPRA

Koprski rokometaši, ki tekmujejo v istrski ligi, so v nedeljo spet doživeli poraz. Tokrat so izgubili na domačem igrišču z Labinom 25:17. Tekma je pokazala, da imajo Koprčani več dobrih posameznikov, kot celota pa so premalo vigrani. Vsekakor bi bilo potrebno organizirati več sistematičnih treningov, na samih tekmah pa bi morali biti igralci bolj požrtvovalni, nekateri pa tudi bolj disciplinirani!

Novice s TRŽASKEGA

Ker bo v prihodnjih dneh prva seja novega občinskega sveta, ki bo iz svoje srede izvolil občinski odbor in župana, se mrzlično nadaljuje pogajanja med demokristjani, republikanci in socialdemokrati. Vse kaže, da so pogajanja zelo težavna. Kakor smo že poročali, socialdemokrati namreč ne marajo sodelovati v odboru, v katerem bi sedeli tudi liberalci. Desna struja in klerikalni krogi nagovarjajo vodstvo krščanske demokracije, naj sestavi enobravni odbor, naj vodi občinsko upravo s podporo liberalcev in naj se ne ozira na socialdemokrate. Tako bi Trst spet dobil desničarsko upravo iz Trst spet sledicami.

Po svečani proslavi 40-letnice zmage v Redipugli so bile svečane proslave v ponedeljek tudi v Trstu. Prisostvovali je obrambni minister Segni, ki je imel priložnostni govor, nato pa je bil mimohod postrojenih obojnih sil na Velikem trgu.

Kot vsako leto, tako so tudi letos v Trstu in v vseh vaseh na podeželju počastili spomenike in grobove. Jugoslovanski generalni konzul v Trstu je položil vence ob spomenik padlih vojakov JLA na vojaškem pokopališču, v Rižani in ob spomeniku padlim na Tržaškem in Gorškem ter v taborišču v Gonarsu.

Delodajalci so pred dnevi odpovedali delovno pogodbo za pekovo

PRIMORSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

Naslov prvaka je že oddan

V sedmem kolu primorskega nogometnega prvenstva so bili doseženi naslednji rezultati: Primorje—Koper 4:0, Nova Gorica—Ilirska Bistrica 14:0, Tabor—Rudar 3:2, Anhovo—Branik 2:2, Postojna—Tolmin 2:2 in Adria—Sidro 1:1.

Tri kola pred koncem je položaj na vrhu razčiščen. Nova Gorica je ubežala za tri točke, hkrati pa si tako izborila količnik, da ji je naslov jesenskega prvaka Primorske praktično že zagotovljen. To tem bolj, ker je postojnsko moštvo zašlo v krizo in ker je tudi Tabor popustil. Pač pa bi utegnili morda spomladi Ajdovci nekoliko zarogoviliti, saj je njihova enajstorka še najbolj v stalni formi in tudi požrtvovalnosti jim ne manjka. Jeseni pa bo lestvica ostala najbrž nespremenjena, kajti malo je verjetno, da bi se kakšno moštvo še moglo vrniti med Tabor, Postojno in Primorje.

O nedeljskih dogodkih na igriščih je treba povedati, da zasluži največjo pozornost neodločen izid v Postojni. Tolminčani so se predstavili kot solidno in fair moštvo in Postojnčani so z veliko težavo rešili točko (izenačili so namreč v zadnji minuti igre). Visok poraz Ilirske Bistrice v Novi Gorici ne preseneča, saj gre za novince, ki je prišel med kolesje izkušenih igralcev. Spomnilo se samo lanskega prvenstva

Sidra, letos pa je to moštvo nekaj časa celo med kandidati za drugo mesto. Nekoliko preseneča tudi visok poraz Kopra v Ajdovščini, saj so vsi pričakovali, da bo po zmagi nad Postojno zaigral z večjim poletom. Izidi drugih srečanj so bolj ali manj pričakovani.

V nedeljo bo na sporedu osmo kolo, v katerem se bodo srečali v Ilirski Bistrici Partizan—Branik, v Kopru Koper—Anhovo, v Tolminu Tolmin—Primorje, v Piranu Adria—Postojna, v Idriji Rudar—Sidro in v Novi Gorici Nova Gorica—Tabor. Najbolj zanimivo srečanje bo vsekakor v Piranu. V primeru zmage lahko namreč Pirančani spet posežejo v boj za drugo mesto.

V ZAGREBU SO ZAČELI GRADITI VELIKO KURILNICO IN TERMOELEKTRARNO, katerih letna proizvodnja zmogljivost bo znašala približno 800.000 ton pare in 300 milijonov kWh električne energije. Ta velika industrijski objekt bo dograjen v treh letih. Predvideno je, da bodo okrog 600.000 ton proizvedene pare porabili za potrebe industrije, ostalo količino pare pa za ogrevanje javnih poslopij in stanovanjskih hiš. Gradbeni stroški bodo znašali približno 10 milijard dinarjev.

SPET BOMO DOBIVALI RUDO IZ OPUŠČENIH RUDNIKOV, ki so v kanjonu reke Tare, nedaleč od vasi Mojkovac, kjer je bila prva kovnica srbskega denarja. Po desetletnih raziskovalnih delih so namreč strokovnjaki ugotovili, da je pod zemeljsko površino več kot tri milijone ton svinca, činka in bakra in zlata vredno dobre kakovosti.

V jubilejno leto

Lepa in sončna nedelja v drugi polovici meseca vinotoka. Ta dan so si izbrali taborniki rodu Modrega vala v Trstu, da se zbero, pregledajo svoje delo v minulim letu, da utrdijo svojo organizacijo ter da še z večjim poletom začno svoje jubilejno — peto leto delovanja.

Uspehi, ki so jih dosegli, so najboljše potrdilo, da stopajo po pravi poti: sedem družin družji preko 120 tabornikov z vsega tržaškega področja, zdaj pa se bodo tem starejšim tabornikom pridružili še najmlajši, medvedki in čebelnice.

Kaj vse so napravili, so pripovedovala obširna poročila starostov. Duga Pahorja, načelnika rodu, organizatorja, blagajnika, gospodarja. Organizirali so preko 30 izletov, priredili tabor v Gozdu-Martuljku, kjer je taborilo 31 članov, 19 se jih je udeležilo zleta tabornikov Makedonije v Strpu, 15 tabora ob Belopeških jezerih, 6 jih je sodelovalo na mednarodnem taborjenju Rdečih sokolov na Dunaju, 6 drugih je taborilo v bližini Trsta in še 6 jih je bilo v Gozdni šoli ZTS v Bohinju, 5 jih je bilo na tekmovalju v taborniškem mnogoboju, ki ga je priredila ZTS za medvedke in čebelnice v Novem mestu, 30 jih je odšlo konec decembra preteklega leta na smuko v Dom je klarjev nad Jesenicami. In še in še bi lahko naštevali njihove akcije: športna tekmovanja, tekmovalja v taborniških veščinah itd.

In za budoče? Čim svečaneje proslaviti svoj jubilej. V načrtu imajo več kulturnih prireditev, razstav, tekmovalj in še marsikaj, čas pa bojejo izdati. Družine bodo med seboj tekmoval, katera bo v petem letu tržaških tabornikov čim več napravila, organizirala čim več sestankov in izletov ter še povečala število aktivnih članov.

Priznanje za uspehe, ki niso majhni, in želje za budoče delo so tabornikom rodu Modrega vala izrazili tudi delegati tržaških slovenskih organizacij ter gostje-taborniki iz Kopra, Izole in Nove Gorice. R. M.

Mladina v Tomosu

V veliki, lepo okrašeni dvorani novega Upravnega poslopja tovarne Tomos je pred dnevi zboroval eden izmed najmlajših mladinskih aktivov v Sloveniji. Mladi delavci Tovarne motornih koles so lahko tovarni na to, da so kljub težavam, ki so posledica objektivnih vzrokov, z ustanovitvijo kluba mladih proizvajalcev uspeli pritegniti večje število mladih delavcev za temeljito razpravljanje o družbenem upravljanju. Ta klub mladih proizvajalcev je še toliko bolj pomemben, ker bo moral v prihodnje poglobiti politično - ekonomsko izobraževanje vseh mladih delavcev in v tesnem sodelovanju z organizacijo ljudske delavske poskrbeti, da bo izvoljenih čim večje število mladincev in mladink v prvi delavski svet tovarne Tomos.

Na konferenci so pohvalili udeleževanje mladih delavcev v raznih športnih in kulturnih sekcijah. Mladinci in mladinke so vključeni v šahovsko, nogometno, namiznoteniško, odbojkarsko in strelsko sekcijo, v kulturno-prosvetno (dramsko, pevsko, godbeno) in v avto-moto sekcijo.

Okrog 20 članov mladinske organizacije je sodelovalo pri gradnji ceste Bratstva in enotno-

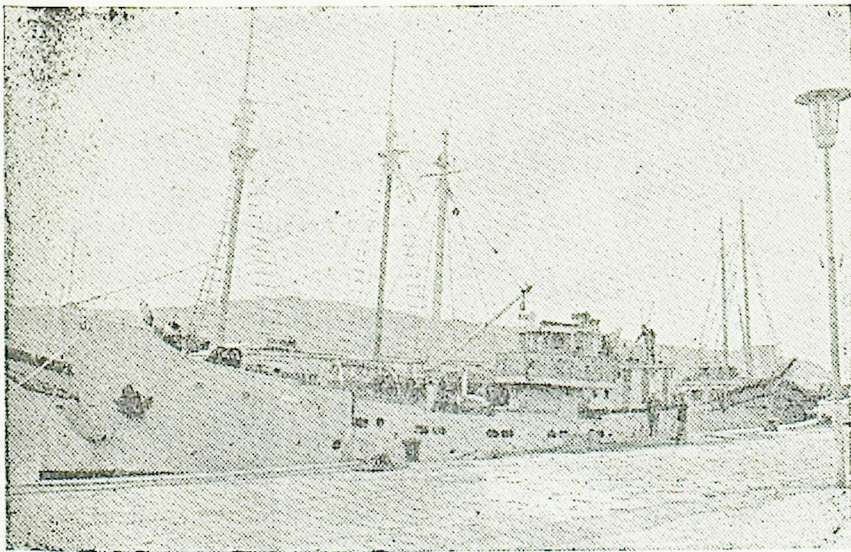
sti in se vrnilo domov s številnimi pohvalami za uspešno delo.

Na mladinski konferenci so sprejeli vrsto sklepov za budoče delo. Odločili so se, naj klub mladih proizvajalcev organizira podoben študij načel delavskega samoupravljanja in naj bi mladinska organizacija poskrbela tudi za ideološko politično in strokovno izobraževanje mladih ljudi predvsem tistih, ki se postopoma na novo vključujejo v delovni proces podjetja. Posebno skrb naj bi v prihodnjem letu posvetili tudi organizacijskim vprašanjem, vajencem in zblíževanju mladine tega podjetja s člani drugih mladinskih organizacij.

Odbojka

V četrtek sta bili v Postojni dve odbojkarski tekmi republikanskega srednješolskega sredstva za leto 1958. Najprej sta se srečali ženski vrsti Ekonomske srednje šole iz Kopra in postojnske gimnazije. Zmagale so boljše gostje z 2:1. V srečanju moških šestorice obeh šol so po enakovredni igri ponovno zmagali Koprčani s tesnim izidom 3:2. Z zmagami nad postojnsko gimnazijo sta se obe odbojkarski vrsti ESS uvrstili v nadaljnje tekmovalje.

M. A.

Obalna plovba Koper v lastni režiji predeluje bivšo vojno ladjo M/L »Sežana« v tovorno ladjo nosilnosti 140 ton za prevoz cementa, žita itd. Tudi glede na to, da bodo stroški predelave neprimerno nižji, bo ladja tudi veliko prej osposobljena, kot če bi jo dali v predelavo prezaposlenim ladjedelnicam

Še je čas za jesensko setev

V torek je bilo v Kopru posvetovanje kmetijskih tehnikov, ki delujejo na področju Zadrudne poslovne zveze Koper. Predvsem so razpravljali o jesenski setvi pšenice v kooperaciji, nato pa izdelali krajsa navodila za obdelovanje in dodatno gnojenje pšenice. Ta navodila med drugim priporočajo, da po setvi v zimskih in pomladanskih mesecih pognojimo pšenico s 300 kg dušičnih gnojil na hektar in sicer v treh obrokih: Prvi obrok, 80 kg na ha, kalcijevega nitrata ali kalkamonsalpetra in to v drugi polovici novembra oziroma v prvi polovici decembra; drugi obrok, 100 kg na

ha, med 20. januarjem in 15. februarjem ter tretji obrok, 120 kg na ha, v marcu. Zadnji obrok gnojil je potrebno potrositi do kolenčanja, ker po kolenčanju ne smemo več gnojiti s dušičnimi gnojili. Gnojila trosimo le v suhem in mirnem vremenu. Če zimski mraz privzdigne rastline in potrga korenine, je treba posevek poveljati. Ko žita dobro obrastejo posevke, ki so posejani z roko, jih prebravamo z lahko brano. Brananje po kolenčanju ni priporočljivo. Njive, ki so posejane s sejnalnico, je nujno potrebno vsaj enkrat okopati z Volfvim orodjem ali z ozkimi

motikami. Zapleveljene posevke je potrebno škropiti s herbicidi po navodilih kmetijskih strokovnjakov.

Na posvetovanju so obravnavali tudi setev novih heteroznih sort koruze. Kakor je znano, dosedanja setev ni dosegla na področju ZPK Koper zaželenih uspehov, ker je bila letos suša zelo občutna. Zato so sklenili priporočiti kmetijskim zadrugam, naj prihodnje leto posejejo po 2 hektara raznih sort koruze, da bodo na osnovi praktičnih ugotovitev lažje ugotovili, katere sorte so najboljše glede na razne klimatske pogoje. dr. F. J.

DELOVNE OBLEKE IZ STEKLA

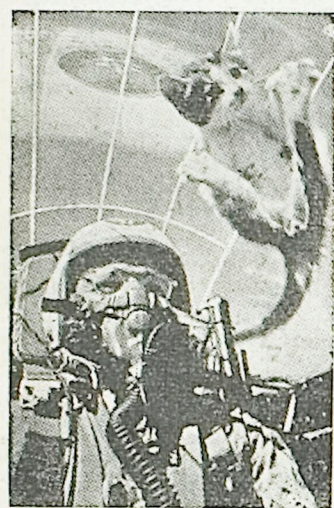
V novi jeklni Vitkovskih železarn v Ostravi na Češko-slovaškem so uspešno preizkusili delovne obleke, narejene iz steklenih tkanin. Obleka sestoji iz dveh plasti steklenih tkanin, med njimi pa je toplotna izolacija, prav tako iz steklene tkanine. Obleko je mogoče zvijati, tehta 4 kg in varuje pred vročino do 600 stopinj Celzija. Primerna je za zidare visokih peči, rudniške gasilce, uporabna pa je tudi v pogonu električnih central. Steklena tkanina izdeluje podjetje »Vertex« v Litomišlu.

BUMERANG

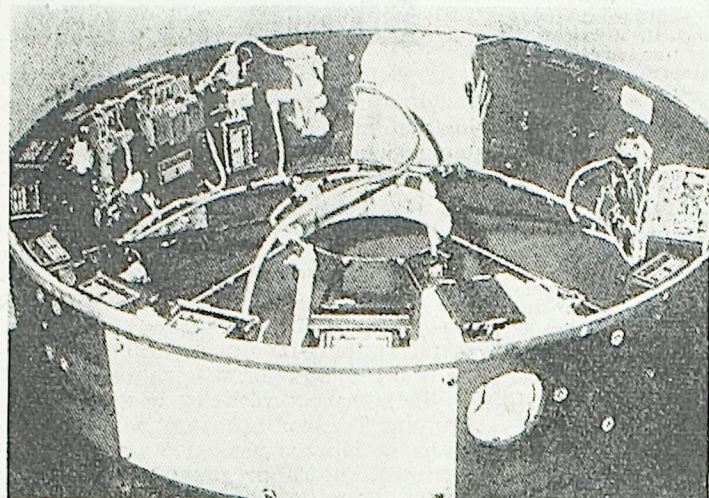
V španskem mestu Miranda del Ebro je dijaštvo tamošnje višje šole stalno prekasno prihajalo k pouku. Da bi zadržalo razvado zamujanja, je ravnatelj odredil, naj se vhodna šolska vrata zaklepajo točno ob devetih. Že takoj prvi dan pa je moral svojo odredbo prekliči, ker polovica njegovega učiteljskega zbora ni mogla v poslopje.

Močnejše od atomskih bomb

Zahodnoindijsko otočje in Mehiki zaliv z neposredno okolico so domovina proslulega vrtnčastega viharja hurikana, ki ruši in uničuje vse, kamor seže. Uničena naselja in nasadi, poplave in številne žrtve živih bitij, ljudi in živali, so sledovi njegove strahotne poti. V bistvu so ti vrtnčasti viharji oziroma cikloni

Vizija bodočnosti, toda že bližnje: človek in žival, ljubka muca, na skupnem sprehodu po vesolju, zavarovana pred zunanjimi vplivi v močni vsemirski ladji, pripeta v brezračnem okolju, v prostoru brez težnosti. Vsekakor bo odhod na tako pot veliko lažji kot pa povratek na našo ljubo, staro Zemljo

Posoda z instrumenti za merjenje pojavov v vesolju. Bila je montirana na raketi, ki so jo Američani 11. oktobra letos poslali na pot okoli Lune, pa se je polet ponesrečil. Raketa se ni mogla iztrgati zemeljski težnosti — preden je dosegla Luno in njen težnostni prostor, se je vrnila na Zemljo in v njeni atmosferi zgorela

V ZDA so izdelali posebno fotografsko kamero za snemanje med poleti z nadzvočno hitrostjo. Pritrjena je na obeh straneh pilotove čelade in napravljena tako, da pilot lahko fotografira enostavno z gibom glave in mu ni za to treba uporabljati rok, ki so zavzete s krmili

IRAN GRADI NOVO LUKO

Dosedanja luka Fao iranski proizvodnji nafte več ne zadostja, zato bodo velike petrolejske družbe v letošnjem novembru pričele graditi novo luko, urejeno predvsem za njihove potrebe, da bo lahko sprejela tudi do stotisoč tonske tankerje. Stroški bodo znašali okrog 16 milijonov iraških dinarjev.

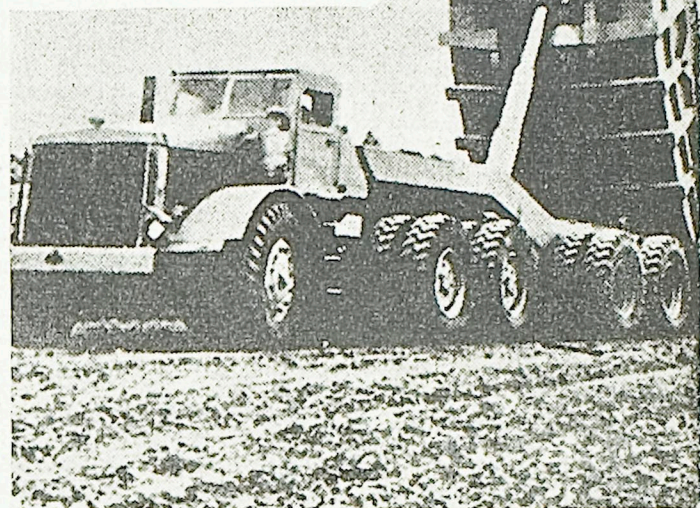
Pipeline za mleko

Pobudo naftovodov so v zadnjem času prevzele tudi nekatere mlekarne in podobne zadrage v Švici in Avstriji. Iz visokogorskih planin, kjer se ob ugodnih letnih časih pase dolinska živina, predvsem krave mlekarice, je pošiljanje mleka v dolino zvezano z mnogimi težavami in zaradi prevelikih oddaljenosti mleko ponekod sploh ne pride do primerne izrabe. Pa so iz planšarskih koč v dolinske stranske napeljali cevovode, pipeline, in po njih priteka zdaj mleko brez ovir in težav v dolino. Cevi so iz umetne snovi, neobčutljive za mraz in vročino. Tisoč metrov v globino priteče mleko v dvajsetih minutah, v minuti deset litrov. Teče zjutraj in zvečer. Vmes cevi razkužijo in napeljejo skozi nje studenčnico. Jeseni jih pobere, da jih zima ne uniči. Na Vorarlberškem v Avstriji bodo v prihodnjih letih raztegnili mlekovode devetdeset kilometrov daleč.

Navedenima državama se bo spomladi kot tretja v Evropi pridružila Jugoslavija ali točneje naša Slovenija. V Krnskih planinah nad Soško dolino je živine na poletni paši

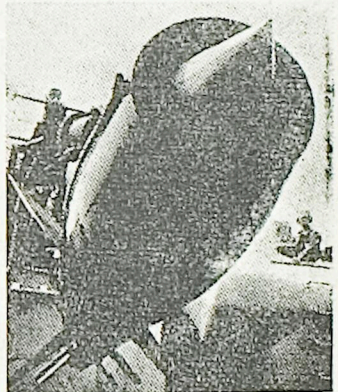
na pretek. Morda deset ali še več tisoč, saj ima novogoriški okraj skupno nad 17.000 glav plemenske živine, med njo pa največ krav mlekaric.

V ZDA so skonstruirali in izdelali velikanski kamion za prevoz rude in zemlje ter podobnega materiala. Naenkrat lahko prepelje 100 ton takega blaga. Ima avtomatično napravo za izsipanje ali razkladanje. Na sliki je lepo videti, kako je ta naprava dvignila ogromni nosilni zaboj v vrtočlovo višino, s čimer se gigantsko vozilo izprazni.

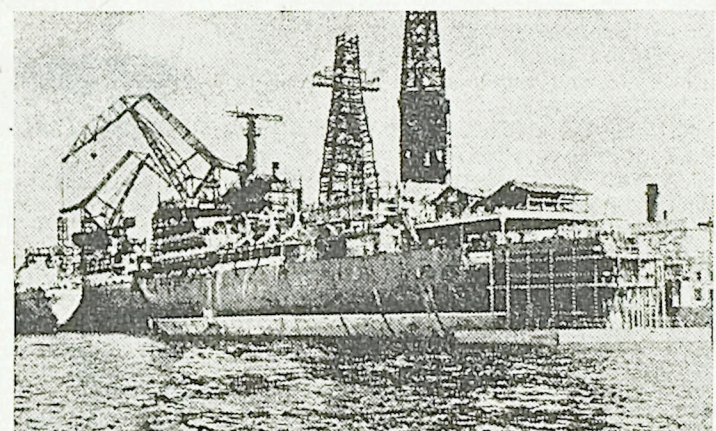

Raketa »Talos« na križarki »Galvestone«: vodena je s pomočjo radarja. Svet je raketno znanost razvil že do take stopnje, da so usodni V1 in V2, ki so jih Nemci med zadnjo vojno spuščali na London, prave igrčke glede na nove do-

sežke. Žal so skoraj vsi ti raketni izstrelki namenjeni za vojskovanje in le majhen del za čisto znanstvene ali druge mirnodobne na-

mene. Po drugi strani pa je zavest strahovite nevarnosti in strahu pred učinkom tega orožja v morebitni novi vojni že sama po sebi dovolj velik vzrok za varovanje miru v svetu

Atomski ledolomilec »Lenin« med gradnjo

Jack London:

22

SMOKE BELLEW

»Tistega tepca ne poznam, še nikdar nisem čul o njem, lahko pa ima prav. Toda Dimač, jaz sanjam, ti pa hodiš okoli mene in me mučiš z nekim sestavom. Ako me imaš rad, ako me imaš zares rad, zakliči: 'Čok! Vstani!' In bom vstal in začel kuhati zajtrk.«

Ko je tretji večer Dimač položil svojo prvo stavo na igralno mizo, mi je upravitelj vrnil petnajst dolarjev.

»Samo za deset lahko igrate,« je rekel. »Znižali smo višino stave na deset.«

»Hlače se jim tresejo,« se je rogala Čok.

»Nikomur ni treba igrati pri tej mizi, če noče,« je odvrnil upravitelj. »Prav rad vam odkrito povem, da bi rajši videli, ako bi vaš tovariš ne igral pri naši mizi.«

»Njegovega sestava se bojite, kajne?« je izzival Čok, ko je upravitelj plačal Dimaču tri sto petdeset dolarjev.

»Ne trdim, da verujem v sestav, ker ne verujem. Še nikoli ni bilo sestava, ki bi se bil pomeril z roletom ali katerokoli hazardno igro. Pa kljub temu sem že večkrat videl, kako čudne muhe si včasih dovoljuje sreča. Zato pa, če mi bo le mogoče, ne bom dopustil, da bi mi razbili banko.«

»Aha, mrzle noge.«

»Igra je obrt kakor katerakoli druga, prijatelj moj! Saj ne igramo iz ljubezni do bližnjega.«

Dimač je dobival večer za večerom. Njegova igra je bila vsakikrat drugačna. V gneči, ki je bila okoli mize, je strokovnjak za strokovnjakom poskušal zapisovati številke, ki je nanje stavil Dimač, v upanju, da odkrijejo tajinstveni sestav. Pa so tožili, da nikakor ne morejo

dobiti ključa, s katerim bi rešili uganko. Prisegali so, da je vsa stvar le gola sreča, da pa svoj živ dan še niso videli take.

Najbolj jih je motilo to, da je Dimač neprenehoma spreminjal način igranja. Včasih se je zatopil v svojo beležnico in prišel na dolgo in široko nekaj računati, tako da je pretekle cela ura, ne da bi postavil eno samo koščico. Včasih pa je kar po trikrat zaporedoma prigrabil najvišjo stavo in v teku desetih minut prigrabil več kot tisoč dolarjev. Drugekrat je začel z največjo ravnodušnostjo staviti po dolarju na vse številke na mizi. To je trajalo deset minut, pa tudi pol ure, potem pa je nenadoma, ko je krogla delala že poslednje kroge, postavil najvišjo stavo na številko, stolpec in barvo in je dobil na vse tri. Da bi speljal na led tiste, ki so ga poskušali posnemati, je nekoč stavil štiridesetkrat zaporedoma najvišjo stavo in vsakikrat izgubil. Pa naj je igral še tako različno, Čok je vsak večer nesel domov tri tisoč pet sto dolarjev.

»Sostava nimaš,« je trdil Čok, ko sta se neki večer odpravljala k počitku. »Z očmi in ušesi pazim, pa vidim, da stvar ne sloni na številkah. Niti dvakrat ne igraš enako. Vse, kar sem opazil, je to, da kadar se ti zdi, izbiraš številke, ki dobiijo, kadar pa staviš na take, ki ne dobiijo, delaš to namenoma.«

»Blizu si resnici. Res je, da včasih moram staviti na take številke, ki izgubljajo. Pa to spada v sestav.«

»K vragu tvoj sestav! Že vsakega igralca v mestu sem vprašal in vsi pravijo, da ni take stvari na svetu.«

»In vendar ga jim kažem ves čas.«

»Poslušaj, Dimač!« Čok je pravkar nameraval upih-niti svečo, pa je počakal. »Zdaj me pa stvar že jezi. Ti menda misliš, da je to sveča, pa ni. Ne, ne, gospod, to ni sveča. Jaz sam tudi nisem jaz. Jaz sem zdaj nekje daleč zunaj na deželi. Ležim na hrbtu s široko odprtimi usti, zavrt v svoje odeje, ter vse to sanjam. Ti govoriš z menoj, ampak ni res, kakor tudi ta sveča ni zares sveča.«

»Ali ni potemtakem smešno, da tudi jaz s teboj vred sanjam?«

»Čisto nič. Ti si del mojih sanj, to je vse. Kolikokrat sem že čul, kako so drugi ljudje govorili v mojih sanjah. Eno ti pa moram povedati, Dimač. Vame gre blaznost. Če bodo te sanje še nekaj časa trajale, si bom začel gristi žile in tuliti.«

Šesto noč je igralnica pri »Losjem rogu« znižala višek na pet dolarjev.

»Imenitno,« je dejal Dimač upravitelju rolete. »Kakor po navadi hočem tudi nočjo priigrati svojih tri tisoč pet sto dolarjev. S tem, da nižate višek, me le silite, da dlje časa igram.«

»Zakaj pa ne poskušate igrati pri kakšni drugi mizi?« je vprašal oni srdito.

»Zato, ker mi je tu najbolj všeč,« je rekel Dimač in pogledal proti razbeljeni peči, ki je stala le nekaj čevljev vstran. »Tukaj ni prepaha, toplo je in udobno.«

Ko je Čok deveti večer nesel zlati prah domov, je le malo manjkalo, da ga ni božje vrglo. »Jaz bom nehal, Dimač, jaz bom nehal. Vem, kdaj imam dovolj. Ne sanjam. Buden sem. Sostav je sicer nemogoč, pa vendar vidim, da ga imaš. Sklepni računi ne veljajo. Pratika je ob ves sloves. Svet se bliža polomu. Na zemlji ni ničesar rednega in enoličnega več. Poštevanka je zblaznela in — in pol. Karkoli je, je vse, in nič je vse. Dvakrat vse je mrzla smetana, stepeno mleko in konji, ki zadaj piskajo. Ti imaš sestav. Številke postavljajo na laž številke. Kar ni, je, kar ni, bo. Sonce vzhaja na zahodu, luna je mlinec, zvezde pa so govedina v konservah. Črne koze so božji blagoslov, mrtvi breajo, kamenje plava, voda je pa plin. Jaz nisem jaz in ti nisi ti. Morda sva dvojčka, ako nisva sesekljana krompirja, pražena na zelenem volku. Ljudje božji, zbudite me! Oh, zbudite me!«

Prihodnje jutro je prišel v njuno koč obiskovalec. Dimač ga je poznal. Bil je to Harvey Moran, lastnik vseh igralnih miz v Tivoliju. V njegovem debelem glasu je bilo opaziti tiho prošnjo, ko je začel govoriti o svojem poslu.